

กรมพัฒนาที่ดิน
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
2564

แนวทางการส่งเสริมการเกษตรที่เหมาะสม
ตามฐานข้อมูลแผนที่เกษตรเชิงรุก

**AGRI-
MAP**

TRANG

จังหวัดตรัง

คำนำ

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาได้มีการพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในด้านการเกษตรที่มีพลวัตค่อนข้างสูง และมีผลกระทบต่อประชากรจำนวนมาก กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ตระหนักถึงการนำระบบข้อมูลข่าวสารที่ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับภาคการเกษตรได้มีการเข้าถึงที่สะดวกโดยเฉพาะเกษตรกร จึงได้มอบหมายให้กรมพัฒนาที่ดินเป็นหน่วยงานหลักจัดทำ “แนวทางการส่งเสริมการเกษตรที่เหมาะสมตามฐานข้อมูลแผนที่เกษตรเชิงรุก (Agri-Map)” ของแต่ละจังหวัดขึ้น

Agri-Map คือ แผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก โดยบูรณาการข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรจากทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สำหรับใช้เป็นเครื่องมือบริหารจัดการการเกษตรไทยอย่างมีประสิทธิภาพครอบคลุมทุกพื้นที่ มีการปรับข้อมูลให้ทันสมัย และพัฒนาเพิ่มความสะดวกการใช้งานให้เกิดการเข้าถึงข้อมูลโดยง่าย พร้อมทั้งสามารถติดตามข้อมูลความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้อย่างถูกต้องและรอบด้าน ครอบคลุมการนำไปใช้ประโยชน์ทุกด้าน ที่สำคัญเป็นการนำเทคโนโลยีเข้ามาประยุกต์ใช้กับข้อมูลด้านการเกษตร ซึ่งสามารถตอบโจทย์การช่วยเหลือและแก้ปัญหาให้กับเกษตรกรในรายพื้นที่ ได้เป็นอย่างดี ใช้งานบนคอมพิวเตอร์หรือแท็บเล็ต ที่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตผ่านหน้าเว็บไซต์ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ www.moac.go.th/a4policy-alltype-391191791794 หรือ <https://agri-map-online.moac.go.th/> ซึ่งจะมีเอกสารคู่มือการใช้ให้ศึกษาและสามารถดาวน์โหลดได้

แนวทางการส่งเสริมการเกษตรที่เหมาะสมของแต่ละจังหวัดสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลสนับสนุนนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เช่น โครงการ 1 ตำบล 1 กลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่ โครงการเกษตรอินทรีย์ โครงการบริหารจัดการเขตเกษตรเศรษฐกิจสำหรับสินค้าเกษตรที่สำคัญ (Zoning by Agri-Map) โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ โครงการ Smart Farmer เป็นต้น และยังเป็นข้อมูลกลางในการปฏิบัติงานร่วมกันของหน่วยงานต่าง ๆ ในจังหวัด ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

รูปเล่มเอกสารแนวทางการส่งเสริมการเกษตรที่เหมาะสม จังหวัดตรัง
<http://www.ddd.go.th/Agri-Map/Data/S/trg.pdf>

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
สารบัญ	ก
สารบัญตาราง	ข
สารบัญภาพ	ค
แนวทางการส่งเสริมการเกษตรที่เหมาะสมของจังหวัด “ตรัง”	
1. ข้อมูลทั่วไป	1
2. การวิเคราะห์พืชเศรษฐกิจหลัก	5
2.1 ยางพารา	6
2.2 ปาล์มน้ำมัน	10
2.3 ข้าว	14
2.4 มังคุด	18
3. พืชเศรษฐกิจอนาคตไกลของจังหวัด	22
4. แนวทางการส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจ	25
เอกสารอ้างอิง	29
ภาคผนวก	31

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 1	สภาพการใช้ที่ดินปัจจุบันของจังหวัดตรัง	4
ตารางที่ 2	พื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจที่มีพื้นที่ปลูกมาก 4 ลำดับแรกของจังหวัดตรัง	5
ตารางที่ 3	พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของยางพารารายอำเภอ จังหวัดตรัง	7
ตารางที่ 4	พื้นที่ศักยภาพในการขยายการผลิตยางพารา	9
ตารางที่ 5	พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของปาล์มน้ำมันรายอำเภอ จังหวัดตรัง	11
ตารางที่ 6	พื้นที่ศักยภาพในการขยายการผลิตปาล์มน้ำมัน	13
ตารางที่ 7	พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของข้าวรายอำเภอ จังหวัดตรัง	15
ตารางที่ 8	พื้นที่ศักยภาพในการขยายการผลิตข้าว	17
ตารางที่ 9	พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของมังคุดรายอำเภอ จังหวัดตรัง	19
ตารางที่ 10	พื้นที่ศักยภาพในการขยายการผลิตมังคุด	21
ตารางผนวกที่ 1	ข้อมูลตำบลจำแนกรายอำเภอ จังหวัดตรัง	33
ตารางผนวกที่ 2	พื้นที่ชลประทานจำแนกรายอำเภอ ตำบล จังหวัดตรัง	40
ตารางผนวกที่ 3	ระดับน้ำเก็บกักของอ่างเก็บน้ำ จังหวัดตรัง	41
ตารางผนวกที่ 4	พื้นที่เขตปฏิรูปที่ดินจำแนกรายอำเภอ ตำบล จังหวัดตรัง	41
ตารางผนวกที่ 5	กิจกรรมการเกษตรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกร จังหวัดตรัง	43
ตารางผนวกที่ 6	ทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชสมุนไพร จังหวัดตรัง	44
ตารางผนวกที่ 7	โรงงานและแหล่งรับซื้อสินค้าเกษตร จังหวัดตรัง	44

สารบัญภาพ

		หน้า
ภาพที่ 1	หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินควนกาหลง	35
ภาพที่ 2	หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินลำภูรา	36
ภาพที่ 3	หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินนาท่าม	37
ภาพที่ 4	หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินระแงะ	38
ภาพที่ 5	หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินย่านตาขาว	39
ภาพที่ 6	ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจยางพารา จังหวัดตรัง	45
ภาพที่ 7	พื้นที่ปลูกยางพาราบนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดตรัง	46
ภาพที่ 8	ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจปาล์มน้ำมัน จังหวัดตรัง	47
ภาพที่ 9	พื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันบนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดตรัง	48
ภาพที่ 10	ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจข้าว จังหวัดตรัง	49
ภาพที่ 11	พื้นที่ปลูกข้าวบนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดตรัง	50
ภาพที่ 12	ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจมังคุด จังหวัดตรัง	51
ภาพที่ 13	พื้นที่ปลูกมังคุดบนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดตรัง	52

1. ข้อมูลทั่วไป

จังหวัดตรังมีพื้นที่ 4,917.519 ตารางกิโลเมตร หรือ 3,073,449 ไร่ ตั้งอยู่ในภาคใต้ของประเทศไทย ประกอบด้วย 10 อำเภอ 89 ตำบล (ตารางผนวกที่ 1) มีจำนวนประชากร 640,574 คน (กรมการปกครอง, 2563)

1.1 อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ	ติดต่อ จังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดกระบี่
ทิศใต้	ติดต่อ จังหวัดสตูล และทะเลอันดามัน
ทิศตะวันออก	ติดต่อ จังหวัดพัทลุง
ทิศตะวันตก	ติดต่อ จังหวัดกระบี่ และทะเลอันดามัน

1.2 ภูมิประเทศ

สภาพภูมิประเทศของจังหวัดตรังโดยทั่วไปเป็นเนินสูง ๆ ต่ำ ๆ สลับด้วยภูเขาใหญ่เล็ก กระจัดกระจายอยู่ทั่วไป พื้นที่ราบเรียบมีจำนวนน้อย ประกอบด้วยลักษณะดังนี้

1) **เขตลอนลูกฟูกหินปูน** พื้นที่เขตลอนลูกฟูกเป็นที่ราบสลับเนิน เป็นพื้นที่ถัดมาทางด้านทิศตะวันตกขนานกับเขตภูเขาและเชิงเขา บางแห่งมีภูเขาหินปูนโดดหรือกลุ่มภูเขาหินปูน นอกจากนี้ยังมีที่ลุ่มเป็นหนองน้ำซึ่งเกิดจากหลุมยุบและหลุมจม (sinkhole and doline)

2) **เขตที่ราบลุ่มแม่น้ำตรัง-ปะเหลียน** เป็นบริเวณสองข้างฝั่งแม่น้ำตรังและแม่น้ำปะเหลียน เป็นที่ราบอยู่บริเวณตอนกลางก่อนไปทางด้านทิศตะวันออกของจังหวัดตรัง พื้นที่ส่วนใหญ่บริเวณนี้เป็นที่ราบภาษาท้องถิ่นเรียกว่า ทุ่ง บางครั้งเรียกว่า นา เนื่องจากส่วนใหญ่มีการใช้ประโยชน์จากที่ดินบริเวณนี้สำหรับทำนา

3) **เขตชายฝั่งทะเลและเกาะ** ชายฝั่งทะเลจังหวัดตรังมีลักษณะที่หลากหลาย บางแห่งเป็นสันทรายหรือหาดทรายขนานกับชายฝั่ง เช่น ทางตอนเหนือของอำเภอสิเกา ชายฝั่งบางแห่งเป็นโคลนตมที่เกิดจากแม่น้ำตรังและลำธารสายสั้น ๆ พัดพามา บางแห่งเป็นชะวากทะเล ซึ่งตื้นเขิน เป็นป่าเสม็ดและป่าโกงกาง เช่น บ้านฉางกลาง อำเภอสิเกา บางแห่งเป็นที่ราบเกิดจากการตื้นเขินของทะเล เช่น ทุ่งหวัง (บริเวณท่าอากาศยานตรัง) ทุ่งค่าย ทุ่งยาว ในทะเลมีเกาะเล็กเกาะน้อยหลายแห่งที่มีศักยภาพในด้านการท่องเที่ยว เกาะขนาดใหญ่ที่สำคัญมี 3 เกาะ ได้แก่ เกาะมุก เกาะลิบง และเกาะหนูหรือเกาะสุกร

1.3 ภูมิอากาศ

สภาพภูมิอากาศของจังหวัดตรังแบ่งออกเป็น 2 ฤดู คือ ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนกุมภาพันธ์ ถึงกลางเดือนพฤษภาคม ฤดูฝนเริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ ลักษณะอากาศทั่วไปอยู่ภายใต้อิทธิพลของลมมรสุมที่พัดประจำเป็นฤดูกาล 2 ชนิด คือ ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ช่วงกลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือช่วงกลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนพฤษภาคม อุณหภูมิเฉลี่ย 27 องศาเซลเซียส ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยปีละ 2,176.2 มิลลิเมตร

1.4 ทรัพยากรดิน

ทรัพยากรดินของจังหวัดตรังแบ่งตามภูมิสัณฐาน ลักษณะทางธรณีวิทยา และวัตถุต้นกำเนิดดิน ได้ดังนี้

1) **หาดและเนินทราย (Beach and sand dune)** พื้นที่หาดทราย เป็นพื้นที่ระหว่างแนว น้ำทะเลขึ้นและน้ำทะเลลง มีลักษณะเป็นแนวยาวขนานกับชายฝั่งทะเลที่เกิดขึ้นจากการกระทำ ของคลื่นและกระแสน้ำทะเล ส่วนพื้นที่เนินทรายหรือสันทรายเป็นพื้นที่ที่มีลักษณะนูนเป็นโคกเดี่ยว ๆ และเป็นแนวยาวขนานกับชายฝั่งทะเล มีสภาพพื้นที่ราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย การระบายน้ำ ค่อนข้างมาก มีเนื้อดินเป็นดินทรายและมักมีเปลือกหอยปะปนอยู่ในดิน สีน้ำตาล น้ำตาลปนเหลือง หรือเหลืองปนแดง เช่น ชุดดินบาเจาะ (Bc) ชุดดินหัวหิน (Hh) บ้านทอน (Bh) เป็นต้น

2) **ที่ราบชายฝั่งทะเล (Coastal plain)** เกิดจากคลื่นพัดพาและกระแสน้ำพัดพาเอาเศษ วัตถุจากทะเล ทั้งโคลน กรวด ทราย และตะกอนต่าง ๆ เข้ามาทับถมบริเวณชายฝั่ง และลึกเข้าไปใน แผ่นดินมากกว่าหาดทราย แบ่งเป็น

(1) พื้นที่น้ำทะเลขึ้นถึงในปัจจุบัน (Active tidal flats) เป็นพื้นที่ที่มีน้ำทะเลขึ้นถึง ดินมีสีคล้ำ อินทรีย์วัตถุสูงและเป็นดินเค็ม (saline soil) ดินส่วนใหญ่มีศักยภาพที่ก่อให้เกิดเป็นดินกรดกำมะถัน หรือเป็นดินเปรี้ยวจัด มีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ การระบายน้ำเลวมาก เนื้อดินเป็นดินทรายปน ละเอียดหรือเนื้อดินละเอียด อาทิ ชุดดินตะกั่วทุ่ง (Tkt)

(2) พื้นที่น้ำทะเลเคยท่วมถึง (Former tidal flats) เป็นพื้นที่ที่น้ำทะเลเคยท่วมถึงในอดีต เป็นช่วงต่อระหว่างตะกอนทะเลกับตะกอนน้ำจืด มีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ หรือเป็นแอ่งต่ำมีน้ำขัง ตลอดปี การระบายน้ำเลวมาก มีเนื้อดินเป็นดินทรายปนละเอียดหรือดินเหนียว ที่มีการพัฒนาชั้นดิน ไม่มากนัก สีเทาอ่อน มีจุดประสีน้ำตาลแก่ น้ำตาลปนเหลือง และน้ำตาลปนเขียวมะกอก อยู่ระหว่าง เนินทรายหรือสันทรายชายฝั่งทะเล เรียกว่า “พรุ” ดินมีสีดำหรือน้ำตาล มีการระบายน้ำเลวมาก อาทิ ชุดดินระแงะ (Ra)

3) **ที่ราบตะกอนน้ำพา (Alluvial plain)** เป็นบริเวณที่ได้รับอิทธิพลของแม่น้ำหรือลำน้ำ สาขา วัตถุต้นกำเนิดดินเป็นตะกอนน้ำพา (Alluvium) มีสภาพพื้นที่เป็นที่ราบขนาดใหญ่สองฝั่งแม่น้ำ แต่ละฝั่งอาจมีที่ราบแบบขั้นบันไดหรือตะพักได้หลายระดับ แบ่งเป็น

(1) ตะพักลำน้ำระดับต่ำ (Low terrace) เป็นที่ลุ่ม มีสภาพพื้นที่ราบเรียบ ดินสีคล้ำมาก เนื้อดินอาจเป็นดินเหนียวละเอียดถึงดินทรายปนละเอียด สีเทา น้ำตาลปนเทา และน้ำตาล มีจุดประ สีต่าง ๆ การระบายน้ำค่อนข้างเร็วถึงเร็ว เช่น ชุดดินทุ่งค่าย (Tuk) ชุดดินย่านตาขาว (Yk) เป็นต้น

(2) ตะพักลำน้ำระดับกลางและระดับสูง (Middle and high terrace) เป็นที่ดอน มีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาด ดินต้นถึงขั้นกรวดลูกรังถึงดินสีคล้ำมาก เนื้อดินเป็นดินร่วนหยาบ ดินร่วนละเอียดหรือดินร่วนปนชื้นส่วนหยาบมาก สีน้ำตาล เหลือง น้ำตาลปนแดง ไปจนถึงแดง การระบายน้ำดีปานกลางถึงดี เช่น ชุดดินลำภูรา (Ll) ชุดดินนาท่าม (Ntm) ชุดดินท่าแซะ (Te) เป็นต้น

4) **ที่ลาดเชิงเขา (Piedmont) เขา (Hill) ภูเขา (Mountain)** มีสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดถึงเนินเขา ที่เกิดจากการที่หินผุพังสลายตัวอยู่กับที่หรือถูกเคลื่อนย้ายโดยแรงโน้มถ่วงของโลก ในระยะทางใกล้ ๆ และถูกควบคุมด้วยลักษณะของโครงสร้างทางธรณีวิทยา ส่วนใหญ่พบหินปะปนในหน้าตัดดินและลอยหน้า แบ่งตามลักษณะและชนิดของหินดังนี้

(1) พัฒนาจากหินทราย ดินต้นถึงชั้นเศษหินหรือหินพื้นถึงดินลึกมาก เนื้อดินเป็นทรายปนดินร่วนถึงดินร่วนปนชื้นส่วนหยาบมาก สีแดง น้ำตาล และน้ำตาลปนแดง การระบายน้ำดีถึงมากเกินไป พบเศษหินปะปนในหน้าตัดดินหรือบนผิวดิน อาทิ ชุดดินพะโต๊ะ (Pto)

(2) พัฒนาจากกลุ่มหินตะกอนหรือหินแปรเนื้อละเอียดหรือหินในกลุ่ม ส่วนใหญ่เป็นหินดินดานและหินฟิลไลต์ ดินต้นถึงชั้นเศษหินหรือหินพื้นถึงดินลึกปานกลาง เนื้อดินเป็นดินเหนียวละเอียดถึงดินเหนียวปนชื้นส่วนหยาบมาก สีน้ำตาล น้ำตาลปนแดง และน้ำตาลปนเหลือง การระบายน้ำดีพบเศษหินปะปนในหน้าตัดดินหรือบนผิวดิน เช่น ชุดดินนาทอน (Ntn) ชุดดินคลองเต้ง (Klt) เป็นต้น

(3) พัฒนาจากหินอัคนีชนิดหินแกรนิต ดินต้นถึงชั้นเศษหินหรือหินพื้นถึงดินลึกมาก เนื้อดินเป็นดินร่วนหยาบถึงดินร่วนปนชื้นส่วนหยาบมาก สีน้ำตาล น้ำตาลปนแดง ถึงแดง การระบายน้ำดี อาทิ ชุดดินควนกาหลง (Kkl)

5) **พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน** เป็นพื้นที่ที่มีความลาดชันมากกว่าร้อยละ 35 ทรัพยากรดินมีความแตกต่างกันออกไปในแต่ละพื้นที่

ซึ่งได้แสดงรายละเอียดของชุดดินที่พบมากของจังหวัดตรัง ในภาพที่ 1 - 5

1.5 สภาพการใช้ที่ดิน

สภาพการใช้ที่ดินปัจจุบันของจังหวัดตรัง จากฐานข้อมูลแผนที่สภาพการใช้ที่ดินของกรมพัฒนาที่ดิน (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 สภาพการใช้ที่ดินปัจจุบันของจังหวัดตรัง

ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
	ไร่	ร้อยละ
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	156,335	5.08
พื้นที่เกษตรกรรม	1,998,420	65.03
พื้นที่นา	33,971	1.11
พืชไร่	6	-
ไม้ยืนต้น	1,914,668	62.29
ไม้ผล	18,185	0.59
พืชสวน	133	-
ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์และโรงเรือนเลี้ยงสัตว์	495	0.02
สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	30,770	1.01
เกษตรผสมผสาน/ไร่นาสวนผสม	192	0.01
พื้นที่ป่าไม้	784,999	25.54
พื้นที่น้ำ	74,741	2.43
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	58,954	1.92
รวม	3,073,449	100.00

ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน, 2563

1.6 พื้นที่ชลประทาน

จังหวัดตรังมีเนื้อที่ชลประทาน 128,394 ไร่ (ร้อยละ 4.18 ของพื้นที่จังหวัด) กระจายอยู่ใน 5 อำเภอ มีอ่างเก็บน้ำที่สำคัญ 2 อ่าง มีศักยภาพในการเก็บกักน้ำได้รวม 19.62 ล้านลูกบาศก์เมตร (ตารางผนวกที่ 2 และตารางผนวกที่ 3)

1.7 เขตปฏิรูปที่ดิน

เขตปฏิรูปที่ดิน ในพื้นที่จังหวัดตรัง มีเนื้อที่ 610,037 ไร่ ร้อยละ 19.85 ของพื้นที่จังหวัด โดยอำเภอที่มีพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินมากที่สุด ได้แก่ อำเภอวังวิเศษ อำเภอสิเกา อำเภอห้วยยอด อำเภอเมืองตรัง ตามลำดับ (ตารางผนวกที่ 4)

1.8 การขึ้นทะเบียนเกษตรกร

จากฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรของกรมส่งเสริมการเกษตร จังหวัดตรังมีการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชหรือเลี้ยงสัตว์ทั้งหมด ในปี 2563 จำนวน 99,193 ราย รวมพื้นที่ 1,132,552 ไร่ และกิจกรรมที่มีพื้นที่ปลูกมาก ได้แก่ ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ข้าวนาปี มะพร้าว ตามลำดับ (ตารางผนวกที่ 5)

ทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชสมุนไพร จากฐานข้อมูลกลาง Farmer One ของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เกษตรกรได้ขึ้นทะเบียนปลูกพืชสมุนไพรในจังหวัดตรัง พื้นที่ 863 ไร่ เกษตรกร 142 ราย มีพืชสมุนไพรที่มีการปลูกมาก อาทิ พริกไทย (ตารางผนวกที่ 6)

1.9 ที่ตั้งโรงงานและแหล่งรับซื้อสินค้าเกษตร

จังหวัดตรัง มีแหล่งรับซื้อสินค้าเกษตรและสหกรณ์การเกษตรที่สำคัญจำนวน 49 แห่ง และที่ตั้งโรงงานทางการเกษตร 71 แห่ง (ตารางผนวกที่ 7)

2. การวิเคราะห์พืชเศรษฐกิจหลัก

พืชเศรษฐกิจที่สำคัญพิจารณาจากพืชที่มีพื้นที่ปลูกมากและมีมูลค่าการส่งออกหรือแปรรูป โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประกาศพืชเศรษฐกิจ 13 ชนิดพืช ได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง ยางพารา ปาล์มน้ำมัน อ้อยโรงงาน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ สับปะรดโรงงาน ลำไย เงาะ ทุเรียน มังคุด มะพร้าว และกาแฟ จากพื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจดังกล่าว กรมพัฒนาที่ดินได้กำหนดระดับความเหมาะสมของพื้นที่ปลูกรายจังหวัด โดยวิเคราะห์จากสภาพพื้นที่ ลักษณะของดิน ปริมาณน้ำฝน แหล่งน้ำชลประทาน ร่วมกับการจัดการพื้นที่และลักษณะรายพืช โดยแบ่งระดับความเหมาะสม เป็น 4 ระดับ ได้แก่

ระดับที่ 1 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมสูง (S1) การปลูกพืชให้ผลตอบแทนสูง

ระดับที่ 2 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมปานกลาง (S2) การปลูกพืชให้ผลตอบแทนสูง แต่พบข้อจำกัดบางประการซึ่งสามารถบริหารจัดการได้

ระดับที่ 3 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีข้อจำกัดการของดินและน้ำ ส่งผลให้การผลิตพืชให้ผลตอบแทนต่ำ การใช้พื้นที่ต้องใช้ต้นทุนสูงในการจัดการ และมีความเสี่ยงจากน้ำท่วมและขาดน้ำ

ระดับที่ 4 เป็นพื้นที่ไม่เหมาะสม (N)

จังหวัดตรัง มีพื้นที่พืชเศรษฐกิจสำคัญที่ปลูกมาก 4 ลำดับแรก ได้แก่ ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ข้าว และมังคุด (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 พื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจที่มีพื้นที่ปลูกมาก 4 ลำดับแรกของจังหวัดตรัง

พืชเศรษฐกิจ	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละของพื้นที่เกษตรกรรวม
1. ยางพารา	1,200,357	60.07
2. ปาล์มน้ำมัน	205,873	10.30
3. ข้าว	13,100	0.66
4. มังคุด	4,886	0.24

ที่มา: <https://agri-map-online.moac.go.th>, 2564

2.1 ยางพารา

ยางพาราพืชเศรษฐกิจหลักของจังหวัดตรัง เนื่องจากสภาพภูมิประเทศและสภาพภูมิอากาศ มีความเหมาะสมในการปลูกยางพารา จากฐานข้อมูลในแผนที่เกษตรเชิงรุก หรือ Agri-Map Online สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้ (ตารางที่ 3 และภาพที่ 6 - 7)

1) การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ปลูกยางพารา

ระดับที่ 1 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 706,622 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 38.80 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายอยู่ในอำเภอห้วยยอด 169,486 ไร่ อำเภอวังวิเศษ 132,884 ไร่ และอำเภอปะเหลียน 79,270 ไร่

ระดับที่ 2 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมปานกลาง (S2) มีเนื้อที่ 549,941 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 30.19 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายอยู่ในอำเภอปะเหลียน 101,363 ไร่ อำเภอวังวิเศษ 86,706 ไร่ และอำเภอย่านตาขาว 76,685 ไร่

ระดับที่ 3 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีเนื้อที่ 262,150 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 14.39 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายอยู่ในอำเภอห้วยยอด 55,717 ไร่ อำเภอเมืองตรัง 52,217 ไร่ และอำเภอปะเหลียน 31,409 ไร่

ระดับที่ 4 เป็นพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 302,613 ไร่

2) การวิเคราะห์พื้นที่ปลูกยางพาราในปัจจุบัน ซึ่งจำแนกตามชั้นความเหมาะสมของที่ดิน ได้ดังนี้

(1) พื้นที่เหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 499,873 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 70.74 ของพื้นที่ศักยภาพสูง กระจายอยู่ในอำเภอห้วยยอด 123,328 ไร่ อำเภอวังวิเศษ 90,307 ไร่ และอำเภอปะเหลียน 62,453 ไร่

(2) พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S2) มีเนื้อที่ 403,554 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 73.38 ของพื้นที่ศักยภาพปานกลาง กระจายอยู่ในอำเภอปะเหลียน 84,017 ไร่ อำเภอย่านตาขาว 59,861 ไร่ และอำเภอวังวิเศษ 59,593 ไร่

(3) พื้นที่เหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีเนื้อที่ 220,976 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 84.29 ของพื้นที่ศักยภาพเล็กน้อย กระจายอยู่ในอำเภอห้วยยอด 46,679 ไร่ อำเภอเมืองตรัง 45,025 ไร่ และอำเภอปะเหลียน 27,975 ไร่

(4) พื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 75,954 ไร่

3) **พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ** คือ พื้นที่ที่มีศักยภาพในการปลูกยางพาราแต่ยังไม่ใช้พื้นที่ปลูก พิจารณาจากพื้นที่ศักยภาพของที่ดินสำหรับการปลูกยางพารา และพื้นที่ปลูกยางพาราในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง) พบว่า จังหวัดตรังมีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S1) และความเหมาะสมปานกลาง (S2) รวมทั้งสิ้น 353,136 ไร่ กระจายอยู่ทั่วทุกอำเภอ โดยอำเภอที่มีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือมากที่สุด ได้แก่ อำเภอวังวิเศษ 69,690 ไร่ อำเภอห้วยยอด 62,156 ไร่ อำเภอสิเกา 59,214 ไร่ และอำเภอปะเหลียน 34,163 ไร่ โดยมีรายละเอียดดังนี้

(1) พื้นที่เหมาะสมสูงคงเหลือ (S1) มีเนื้อที่ 206,749 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 29.26 ของพื้นที่ ศักยภาพสูง พบมากในอำเภอห้วยยอด 46,158 ไร่ อำเภอวังวิเศษ 42,577 ไร่ และอำเภอสิเกา 32,384 ไร่

(2) พื้นที่เหมาะสมปานกลางคงเหลือ (S2) มีเนื้อที่ 146,387 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 26.62 ของพื้นที่ศักยภาพปานกลาง พบมากในอำเภอวังวิเศษ 27,113 ไร่ อำเภอสิเกา 26,830 ไร่ และอำเภอ ปะเหลียน 17,346 ไร่

ตารางที่ 3 พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของยางพารารายอำเภอ จังหวัดตรัง

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	ระดับความเหมาะสม (ไร่)				รวม	
		S1	S2	S3	N		
กันตัง	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	32,942 (100.00%)	49,672 (100.00%)	19,785 (100.00%)	44,272 (100.00%)	146,671 (100.00%)	
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความ เหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	25,113 (76.23%)	36,190 (72.86%)	17,222 (87.05%)	6,399 (14.45%)	84,924 (57.90%)	
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	7,829 (23.77%)	13,482 (27.14%)	-	-	21,311 (14.53%)	
	นาโยง	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	19,101 (100.00%)	7,717 (100.00%)	14,276 (100.00%)	17,910 (100.00%)	59,004 (100.00%)
นาโยง	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความ เหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	11,363 (59.49%)	5,916 (76.66%)	13,529 (94.77%)	5,341 (29.82%)	36,149 (61.27%)	
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	7,738 (40.51%)	1,801 (23.34%)	-	-	9,539 (16.17%)	
	ปะเหลียน	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	79,270 (100.00%)	101,363 (100.00%)	31,409 (100.00%)	27,581 (100.00%)	239,623 (100.00%)
	ปะเหลียน	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความ เหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	62,453 (78.79%)	84,017 (82.89%)	27,975 (89.07%)	5,297 (19.21%)	179,742 (75.01%)
พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ		16,817 (21.21%)	17,346 (17.11%)	-	-	34,163 (14.26%)	
เมืองตรัง		พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	56,165 (100.00%)	60,588 (100.00%)	52,217 (100.00%)	69,979 (100.00%)	238,949 (100.00%)
เมืองตรัง		พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความ เหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	39,186 (69.77%)	44,949 (74.19%)	45,025 (86.23%)	7,587 (10.84%)	136,747 (57.23%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	16,979 (30.23%)	15,639 (25.81%)	-	-	32,618 (13.65%)	
	ย่านตาขาว	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	70,723 (100.00%)	76,685 (100.00%)	24,198 (100.00%)	14,083 (100.00%)	185,689 (100.00%)
	ย่านตาขาว	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความ เหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	53,961 (76.30%)	59,861 (78.06%)	20,687 (85.49%)	1,462 (10.38%)	135,971 (73.23%)
พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ		16,762 (23.70%)	16,824 (21.94%)	-	-	33,586 (18.09%)	

ตารางที่ 3 (ต่อ)

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	ระดับความเหมาะสม (ไร่)				รวม
		S1	S2	S3	N	
รัชฎา	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	63,165 (100.00%)	9,791 (100.00%)	21,355 (100.00%)	8,171 (100.00%)	102,482 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	44,507 (70.46%)	8,030 (82.01%)	17,832 (83.50%)	1,090 (13.34%)	71,459 (69.73%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	18,658 (29.54%)	1,761 (17.99%)	-	-	20,419 (19.92%)
วังวิเศษ	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	132,884 (100.00%)	86,706 (100.00%)	19,441 (100.00%)	27,086 (100.00%)	266,117 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	90,307 (67.96%)	59,593 (68.73%)	16,896 (86.91%)	12,093 (44.65%)	178,889 (67.22%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	42,577 (32.04%)	27,113 (31.27%)	-	-	69,690 (26.19%)
สิเกา	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	78,361 (100.00%)	62,937 (100.00%)	20,018 (100.00%)	37,715 (100.00%)	199,031 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	45,977 (58.67%)	36,107 (57.37%)	11,982 (59.86%)	19,088 (50.61%)	113,154 (56.85%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	32,384 (41.33%)	26,830 (42.63%)	-	-	59,214 (29.75%)
ห้วยยอด	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	169,486 (100.00%)	63,872 (100.00%)	55,717 (100.00%)	45,459 (100.00%)	334,534 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	123,328 (72.77%)	47,874 (74.95%)	46,679 (83.78%)	16,593 (36.50%)	234,474 (70.09%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	46,158 (27.23%)	15,998 (25.05%)	-	-	62,156 (18.58%)
หาดสำราญ	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	4,525 (100.00%)	30,610 (100.00%)	3,734 (100.00%)	10,357 (100.00%)	49,226 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	3,678 (81.28%)	21,017 (68.66%)	3,149 (84.33%)	1,004 (9.69%)	28,848 (58.60%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	847 (18.72%)	9,593 (31.34%)	-	-	10,440 (21.21%)
รวมทั้งจังหวัด	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	706,622 (100.00%)	549,941 (100.00%)	262,150 (100.00%)	302,613 (100.00%)	1,821,326 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	499,873 (70.74%)	403,554 (73.38%)	220,976 (84.29%)	75,954 (25.10%)	1,200,357 (65.91%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	206,749 (29.26%)	146,387 (26.62%)	-	-	353,136 (19.39%)

ทั้งนี้ ในการส่งเสริมการปลูกพืชจะพิจารณาเฉพาะพื้นที่ที่มีศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S1) และระดับความเหมาะสมปานกลาง (S2) เท่านั้น เนื่องจากสภาพพื้นที่ปลูกพืชตรงตามศักยภาพของดิน การลงทุนต่ำก็สามารถเพิ่มผลผลิตได้ จึงควรส่งเสริมในพื้นที่ดังกล่าว

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลศักยภาพพื้นที่ร่วมกับพื้นที่ปลูกพืชในปัจจุบัน พบว่าพื้นที่ที่ควรพิจารณาให้มีการปรับเปลี่ยนไปปลูกยางพารา คือ บริเวณที่เป็นพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน (S3) 14,022 ไร่ และพื้นที่ปลูกข้าว (S3+N) 2,140 ไร่ (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 พื้นที่ศักยภาพในการขยายการผลิตยางพารา

อำเภอ	ปาล์มน้ำมัน (ไร่)			ข้าว (ไร่)		
	S3	N	รวม	S3	N	รวม
กันตัง	705	-	705	27	-	27
นาโยง	61	-	61	327	50	377
ปะเหลียน	2,608	-	2,608	63	820	883
เมืองตรัง	434	-	434	328	-	328
ย่านตาขาว	985	-	985	246	-	246
รัชฎา	438	-	438	35	-	35
วังวิเศษ	2,245	-	2,245	-	-	-
สิเกา	2,182	-	2,182	-	-	-
ห้วยยอด	1,668	-	1,668	244	-	244
หาดสำราญ	2,696	-	2,696	-	-	-
รวม	14,022	-	14,022	1,270	870	2,140

4) แนวทางการจัดการ

(1) พื้นที่ที่มีความเหมาะสมควรส่งเสริมการผลิต (S1 หรือ S2) ควรสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกยางพาราต่อไปเนื่องจากเป็นพื้นที่ที่เหมาะสม สามารถช่วยลดต้นทุนการผลิตและได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดี ซึ่งการปลูกยางพาราในพื้นที่ดังกล่าวข้างต้นสามารถนำไปสู่การต่อยอดโครงการที่สำคัญต่าง ๆ ได้ เช่น ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ เกษตรแม่นยำ เป็นต้น

พื้นที่ปลูกยางพาราในบริเวณที่มีความเหมาะสมสูง (S1) คือ พื้นที่ปลูกยางพาราในที่ดินที่ไม่มีข้อจำกัดทางกายภาพต่อการปลูกยางพารา ซึ่งควรสงวนไว้เป็นแหล่งปลูกยางพาราที่สำคัญของจังหวัด กระจายอยู่ในอำเภอห้วยยอด อำเภอวังวิเศษ และอำเภอปะเหลียน เป็นต้น

พื้นที่ปลูกยางพาราในบริเวณที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2) คือ พื้นที่ปลูกยางพาราในที่ดินที่มีข้อจำกัดทางกายภาพบางประการต่อการปลูกข้าว เช่น ความอุดมสมบูรณ์ของดิน ความเป็นกรดเป็นด่าง และแหล่งน้ำ กระจายอยู่ในอำเภอปะเหลียน อำเภอย่านตาขาว และอำเภอวังวิเศษ เป็นต้น

(2) พื้นที่ที่ควรปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม (S3 หรือ N) ควรสนับสนุนให้เข้าโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม เช่น ทำการเกษตรผสมผสานหรือพืชที่ให้ผลตอบแทนสูงกว่า โดยพิจารณาแหล่งรับซื้อร่วมด้วย

2.2 ปาล์มน้ำมัน

ปาล์มน้ำมันเป็นพืชเศรษฐกิจหลักของตรังในลำดับที่ 2 จากฐานข้อมูลในแผนที่เกษตรเชิงรุก หรือ Agri-Map Online สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้ (ตารางที่ 5 และภาพที่ 8 - 9)

1) การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน

ระดับที่ 1 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 857,999 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 47.07 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายอยู่ในอำเภอห้วยยอด 174,250 ไร่ อำเภอเมืองตรัง 125,625 ไร่ และอำเภอปะเหลียน 108,800 ไร่

ระดับที่ 2 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมปานกลาง (S2) มีเนื้อที่ 403,735 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 22.15 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายอยู่ในอำเภอวังวิเศษ 120,784 ไร่ อำเภอห้วยยอด 62,693 ไร่ และอำเภอสิเกา 48,673 ไร่

ระดับที่ 3 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีเนื้อที่ 338,425 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 18.56 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายอยู่ในอำเภอปะเหลียน 73,361 ไร่ อำเภอห้วยยอด 58,523 ไร่ และอำเภอย่านตาขาว 54,950 ไร่

ระดับที่ 4 เป็นพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 222,668 ไร่

2) การวิเคราะห์พื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันในปัจจุบัน ซึ่งจำแนกตามชั้นความเหมาะสมของที่ดิน ได้ดังนี้

(1) พื้นที่เหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 108,464 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 12.64 ของพื้นที่ศักยภาพสูง กระจายอยู่ในอำเภอสิเกา 26,220 ไร่ อำเภอวังวิเศษ 20,313 ไร่ และอำเภอห้วยยอด 20,056 ไร่

(2) พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S2) มีเนื้อที่ 60,459 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 14.97 ของพื้นที่ศักยภาพปานกลาง กระจายอยู่ในอำเภอวังวิเศษ 24,086 ไร่ อำเภอสิเกา 13,317 ไร่ และอำเภอห้วยยอด 6,333 ไร่

(3) พื้นที่เหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีเนื้อที่ 30,519 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 9.02 ของพื้นที่ศักยภาพเล็กน้อย กระจายอยู่ในอำเภอสิเกา 6,650 ไร่ อำเภอห้วยยอด 6,431 ไร่ และอำเภอปะเหลียน 4,335 ไร่

(4) พื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 6,431 ไร่

3) **พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ** คือ พื้นที่ที่มีศักยภาพในการปลูกปาล์มน้ำมันแต่ยังไม่ใช้พื้นที่ปลูก พิจารณาจากพื้นที่ศักยภาพของที่ดินสำหรับการปลูกปาล์มน้ำมัน และพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง) พบว่า จังหวัดตรังมีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S1) และความเหมาะสมปานกลาง (S2) รวมทั้งสิ้น 1,092,811 ไร่ กระจายอยู่ทั่วทุกอำเภอ โดยอำเภอที่มีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือมากที่สุด ได้แก่ อำเภอห้วยยอด 210,554 ไร่ อำเภอวังวิเศษ 182,917 ไร่ อำเภอเมืองตรัง 137,849 ไร่ และอำเภอปะเหลียน 134,318 ไร่ โดยมีรายละเอียดดังนี้

(1) พื้นที่เหมาะสมสูงคงเหลือ (S1) มีเนื้อที่ 749,535 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 87.36 ของพื้นที่ศักยภาพสูง พบมากในอำเภอห้วยยอด 154,194 ไร่ อำเภอเมืองตรัง 112,996 ไร่ และอำเภอปะเหลียน 100,586 ไร่

(2) พื้นที่เหมาะสมปานกลางคงเหลือ (S2) มีเนื้อที่ 343,276 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 85.03 ของพื้นที่ศักยภาพปานกลาง พบมากในอำเภอวังวิเศษ 96,698 ไร่ อำเภอห้วยยอด 56,360 ไร่ และอำเภอสิเกา 35,356 ไร่

ตารางที่ 5 พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของปาล์มน้ำมันรายอำเภอ จังหวัดตรัง

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				รวม	
		S1	S2	S3	N		
กันตัง	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	58,573 (100.00%)	37,020 (100.00%)	18,322 (100.00%)	32,756 (100.00%)	146,671 (100.00%)	
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	5,455 (9.31%)	6,054 (16.35%)	1,830 (9.99%)	249 (0.76%)	13,588 (9.26%)	
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	53,118 (90.69%)	30,966 (83.65%)	-	-	84,084 (57.33%)	
	นาโยง	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	33,572 (100.00%)	7,956 (100.00%)	6,391 (100.00%)	11,085 (100.00%)	59,004 (100.00%)
นาโยง	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	2,584 (7.70%)	266 (3.34%)	73 (1.14%)	89 (0.80%)	3,012 (5.10%)	
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	30,988 (92.30%)	7,690 (96.66%)	-	-	38,678 (65.55%)	
	ปะเหลียน	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	108,800 (100.00%)	35,871 (100.00%)	73,361 (100.00%)	21,592 (100.00%)	239,624 (100.00%)
		พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	8,214 (7.55%)	2,139 (5.96%)	4,335 (5.91%)	253 (1.17%)	14,941 (6.24%)
พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ		100,586 (92.45%)	33,732 (94.04%)	-	-	134,318 (56.05%)	
เมืองตรัง		พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	125,625 (100.00%)	28,059 (100.00%)	50,603 (100.00%)	34,661 (100.00%)	238,948 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	12,629 (10.05%)	3,206 (11.43%)	2,693 (5.32%)	139 (0.40%)	18,667 (7.81%)	
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	112,996 (89.95%)	24,853 (88.57%)	-	-	137,849 (57.69%)	
	ย่านตาขาว	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	92,610 (100.00%)	27,296 (100.00%)	54,950 (100.00%)	10,833 (100.00%)	185,689 (100.00%)
พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)		5,620 (6.07%)	1,240 (4.54%)	2,980 (5.42%)	5 (0.05%)	9,845 (5.30%)	
พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ		86,990 (93.93%)	26,056 (95.46%)	-	-	113,046 (60.88%)	
รัษฎา		พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	64,598 (100.00%)	10,469 (100.00%)	20,263 (100.00%)	7,851 (100.00%)	103,181 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	6,901 (10.68%)	733 (7.00%)	1,228 (6.06%)	52 (0.66%)	8,914 (8.64%)	
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	57,697 (89.32%)	9,736 (93.00%)	-	-	67,433 (65.35%)	

ตารางที่ 5 (ต่อ)

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				รวม
		S1	S2	S3	N	
วังวิเศษ	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	106,532 (100.00%)	120,784 (100.00%)	18,295 (100.00%)	20,878 (100.00%)	266,489 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	20,313 (19.07%)	24,086 (19.94%)	3,321 (18.15%)	1,846 (8.84%)	49,566 (18.6%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	86,219 (80.93%)	96,698 (80.06%)	-	-	182,917 (68.64%)
สิเกา	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	88,394 (100.00%)	48,673 (100.00%)	25,650 (100.00%)	36,426 (100.00%)	199,143 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	26,220 (29.66%)	13,317 (27.36%)	6,650 (25.93%)	3,260 (8.95%)	49,447 (24.83%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	62,174 (70.34%)	35,356 (72.64%)	-	-	97,530 (48.97%)
ห้วยยอด	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	174,250 (100.00%)	62,693 (100.00%)	58,523 (100.00%)	39,385 (100.00%)	334,851 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	20,056 (11.51%)	6,333 (10.10%)	4,523 (7.73%)	522 (1.33%)	31,434 (9.39%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	154,194 (88.49%)	56,360 (89.90%)	-	-	210,554 (62.88%)
หาดสำราญ	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	5,045 (100.00%)	24,914 (100.00%)	12,067 (100.00%)	7,201 (100.00%)	49,227 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	472 (9.36%)	3,085 (12.38%)	2,886 (23.92%)	16 (0.22%)	6,459 (13.12%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	4,573 (90.64%)	21,829 (87.62%)	-	-	26,402 (53.63%)
รวมทั้งจังหวัด	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	857,999 (100.00%)	403,735 (100.00%)	338,425 (100.00%)	222,668 (100.00%)	1,822,827 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	108,464 (12.64%)	60,459 (14.97%)	30,519 (9.02%)	6,431 (2.89%)	205,873 (11.29%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	749,535 (87.36%)	343,276 (85.03%)	-	-	1,092,811 (59.95%)

ทั้งนี้ ในการส่งเสริมการปลูกพืชจะพิจารณาเฉพาะพื้นที่ที่มีศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S1) และระดับความเหมาะสมปานกลาง (S2) เท่านั้น เนื่องจากสภาพพื้นที่ปลูกพืชตรงตามศักยภาพของดิน การลงทุนต่ำก็สามารถเพิ่มผลผลิตได้ จึงควรส่งเสริมในพื้นที่ดังกล่าว

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลศักยภาพพื้นที่ร่วมกับพื้นที่ปลูกพืชในปัจจุบัน พบว่าพื้นที่ที่ควรพิจารณาให้มีการปรับเปลี่ยนไปปลูกปาล์มน้ำมัน คือ บริเวณที่เป็นพื้นที่ปลูกยางพารา (S3) 96,555 ไร่ และพื้นที่ปลูกข้าว (S3+N) 1,275 ไร่ (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 พื้นที่ศักยภาพในการขยายการผลิตปาล์มน้ำมัน

อำเภอ	ยางพารา (ไร่)			ข้าว (ไร่)		
	S3	N	รวม	S3	N	รวม
กันตัง	4,839	-	4,839	27	-	27
นาโยง	9,046	-	9,046	324	-	324
ปะเหลียน	22,266	-	22,266	64	6	70
เมืองตรัง	17,870	-	17,870	325	-	325
ย่านตาขาว	4,403	-	4,403	245	6	251
รัชฎา	7,245	-	7,245	35	-	35
วังวิเศษ	10,718	-	10,718	-	-	-
สิเกา	2,855	-	2,855	-	-	-
ห้วยยอด	16,430	-	16,430	243	-	243
หาดสำราญ	883	-	883	-	-	-
รวม	96,555	-	96,555	1,263	12	1,275

4) แนวทางการจัดการ

(1) พื้นที่ที่มีความเหมาะสมควรส่งเสริมการผลิต (S1 หรือ S2) ควรสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกปาล์มน้ำมันต่อไปเนื่องจากเป็นพื้นที่ที่เหมาะสม สามารถช่วยลดต้นทุนการผลิตและได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดี ซึ่งการปลูกปาล์มน้ำมันในพื้นที่ดังกล่าวข้างต้นสามารถนำไปสู่การต่อยอดโครงการที่สำคัญต่าง ๆ ได้ เช่น ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ เกษตรแม่นยำ เป็นต้น

พื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันในบริเวณที่มีความเหมาะสมสูง (S1) คือ พื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันในที่ดินที่ไม่มีข้อจำกัดทางกายภาพต่อการปลูกปาล์มน้ำมัน ซึ่งควรสงวนไว้เป็นแหล่งปลูกปาล์มน้ำมันที่สำคัญของจังหวัด กระจายอยู่ในอำเภอสิเกา อำเภอวังวิเศษ และอำเภอห้วยยอด

พื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันในบริเวณที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2) คือ พื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันในที่ดินที่มีข้อจำกัดทางกายภาพบางประการต่อการปลูกปาล์มน้ำมัน เช่น ความอุดมสมบูรณ์ของดิน ความเป็นกรดเป็นด่าง และแหล่งน้ำ กระจายอยู่ในอำเภอวังวิเศษ อำเภอสิเกา และอำเภอห้วยยอด

(2) พื้นที่ที่ควรปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม (S3 หรือ N) ควรสนับสนุนให้เข้าโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม เช่น ทำการเกษตรผสมผสานหรือพืชที่ให้ผลตอบแทนสูงกว่า โดยพิจารณาแหล่งรับซื้อร่วมด้วย

2.3 ข้าว

ข้าวเป็นพืชเศรษฐกิจหลักของจังหวัดตรังในลำดับที่ 3 จากฐานข้อมูลในแผนที่เกษตรเชิงรุก หรือ Agri-Map Online สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้ (ตารางที่ 7 และภาพที่ 10 - 11)

1) การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ปลูกข้าว

ระดับที่ 1 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 112,276 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 6.16 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายอยู่ในอำเภอเมืองตรัง 47,556 ไร่ อำเภอนาโยง 16,538 ไร่ และอำเภอวังวิเศษ 13,185 ไร่

ระดับที่ 2 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมปานกลาง (S2) มีเนื้อที่ 14,355 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.79 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายอยู่ในอำเภอย่านตาขาว 5,262 ไร่ อำเภอหาดสำราญ 3,413 ไร่ และอำเภอห้วยยอด 2,133 ไร่

ระดับที่ 3 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีเนื้อที่ 20,999 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 1.15 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายอยู่ในอำเภอกันตัง 9,562 ไร่ อำเภอปะเหลียน 5,105 ไร่ และอำเภอเมืองตรัง 4,787 ไร่

ระดับที่ 4 เป็นพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 1,675,196 ไร่

2) การวิเคราะห์พื้นที่ปลูกข้าวในปัจจุบัน ซึ่งจำแนกตามชั้นความเหมาะสมของที่ดิน ได้ดังนี้

(1) พื้นที่เหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 10,067 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 8.97 ของพื้นที่ศักยภาพสูง กระจายอยู่ในอำเภอนาโยง 5,080 ไร่ อำเภอเมืองตรัง 4,196 ไร่ และอำเภอห้วยยอด 446 ไร่

(2) พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S2) มีเนื้อที่ 691 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 4.81 ของพื้นที่ศักยภาพปานกลาง กระจายอยู่ในอำเภอห้วยยอด 468 ไร่ อำเภอนาโยง 174 ไร่ และอำเภอเมืองตรัง 41 ไร่

(3) พื้นที่เหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีเนื้อที่ 1,268 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 6.04 ของพื้นที่ศักยภาพเล็กน้อย กระจายอยู่ในอำเภอนาโยง 327 ไร่ อำเภอเมืองตรัง 326 ไร่ และอำเภอย่านตาขาว 246 ไร่

(4) พื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 1,074 ไร่

3) พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ คือ พื้นที่ที่มีศักยภาพในการปลูกข้าวแต่ยังไม่ใช้พื้นที่ปลูก พิจารณาจากพื้นที่ศักยภาพของที่ดินสำหรับการปลูกข้าว และพื้นที่ปลูกข้าวในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง) พบว่า จังหวัดตรังมีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S1) และความเหมาะสมปานกลาง (S2) รวมทั้งสิ้น 115,873 ไร่ กระจายอยู่ทั่วทุกอำเภอ โดยอำเภอที่มีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือมากที่สุด ได้แก่ อำเภอเมืองตรัง 44,068 ไร่ อำเภอวังวิเศษ 13,087 ไร่ อำเภอห้วยยอด 12,533 ไร่ และอำเภอนาโยง 11,458 ไร่ โดยมีรายละเอียดดังนี้

(1) พื้นที่เหมาะสมสูงคงเหลือ (S1) มีเนื้อที่ 102,209 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 91.03 ของพื้นที่ศักยภาพสูง พบมากในอำเภอเมืองตรัง 43,360 ไร่ อำเภอวังวิเศษ 13,087 ไร่ และอำเภอนาโยง 11,458 ไร่

(2) พื้นที่เหมาะสมปานกลางคงเหลือ (S2) มีเนื้อที่ 13,664 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 95.19 ของพื้นที่ศักยภาพปานกลาง พบมากในอำเภอย่านตาขาว 5,254 ไร่ อำเภอหาดสำราญ 3,413 ไร่ และอำเภอรัษฎา 2,085 ไร่

ตารางที่ 7 พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของข้าวรายอำเภอ จังหวัดตรัง

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				รวม
		S1	S2	S3	N	
กันตัง	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	6,734 (100.00%)	539 (100.00%)	9,562 (100.00%)	129,836 (100.00%)	146,671 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	105 (1.56%)	-	27 (0.28%)	-	132 (0.09%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	6,629 (98.44%)	539 (100.00%)	-	-	7,168 (4.89%)
	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	16,538 (100.00%)	174 (100.00%)	327 (100.00%)	41,966 (100.00%)	59,005 (100.00%)
นาโยง	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	5,080 (30.72%)	174 (100.00%)	327 (100.00%)	59 (0.14%)	5,640 (9.56%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	11,458 (69.28%)	-	-	-	11,458 (19.42%)
	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	9,449 (100.00%)	-	5,105 (100.00%)	225,070 (100.00%)	239,624 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	20 (0.21%)	-	64 (1.25%)	830 (0.37%)	914 (0.38%)
ปะเหลียน	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	9,429 (99.79%)	-	-	-	9,429 (3.93%)
	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	47,556 (100.00%)	749 (100.00%)	4,787 (100.00%)	185,857 (100.00%)	238,949 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	4,196 (8.82%)	41 (5.47%)	325 (6.81%)	15 (0.01%)	4,577 (1.92%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	43,360 (91.18%)	708 (94.53%)	-	-	44,068 (18.44%)
เมืองตรัง	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	3,474 (100.00%)	5,262 (100.00%)	737 (100.00%)	176,216 (100.00%)	185,689 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	122 (3.51%)	8 (0.15%)	246 (33.38%)	6	382 (0.21%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	3,352 (96.49%)	5,254 (99.85%)	-	-	8,606 (4.63%)
	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	3,474 (100.00%)	5,262 (100.00%)	737 (100.00%)	176,216 (100.00%)	185,689 (100.00%)
ย่านตาขาว	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	3,352 (96.49%)	5,254 (99.85%)	-	-	8,606 (4.63%)

ตารางที่ 7 (ต่อ)

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				รวม
		S1	S2	S3	N	
รัชฎา	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	2,085	35	101,060	103,180
		(100.00%)	(100.00%)	(100.00%)	(100.00%)	(100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	-	35	-	35
		-	-	(100.00%)	-	(0.03%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	2,085	-	-	2,085
		-	(100.00%)	-	-	(2.02%)
วังวิเศษ	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	13,185	-	-	253,303	266,488
		(100.00%)	(100.00%)	(100.00%)	(100.00%)	(100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	98	-	-	164	262
		(0.74%)	-	-	(0.06%)	(0.10%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	13,087	-	-	-	13,087
		(99.26%)	-	-	-	(4.91%)
สีเกา	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	3,437	-	-	195,706	199,143
		(100.00%)	(100.00%)	(100.00%)	(100.00%)	(100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	-	-	-	-
		-	-	-	-	-
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	3,437	-	-	-	3,437
		(100.00%)	-	-	-	(1.73%)
ห้วยยอด	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	11,314	2,133	243	321,160	334,850
		(100.00%)	(100.00%)	(100.00%)	(100.00%)	(100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	446	468	244	-	1,158
		(3.94%)	(21.94%)	(100.00%)	-	(0.35%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	10,868	1,665	-	-	12,533
		(96.06%)	(78.06%)	-	-	(3.74%)
หาดสำราญ	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	589	3,413	203	45,022	49,227
		(100.00%)	(100.00%)	(100.00%)	(100.00%)	(100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	-	-	-	-
		-	-	-	-	-
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	589	3,413	-	-	4,002
		(100.00%)	(100.00%)	-	-	(8.13%)
รวมทั้งจังหวัด	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	112,276	14,355	20,999	1,675,196	1,822,826
		(100.00%)	(100.00%)	(100.00%)	(100.00%)	(100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	10,067	691	1,268	1,074	13,100
		(8.97%)	(4.81%)	(6.04%)	(0.06%)	(0.72%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	102,209	13,664	-	-	115,873
		(91.03%)	(95.19%)	-	-	(6.36%)

ทั้งนี้ ในการส่งเสริมการปลูกพืชจะพิจารณาเฉพาะพื้นที่ที่มีศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S1) และระดับความเหมาะสมปานกลาง (S2) เท่านั้น เนื่องจากสภาพพื้นที่ปลูกพืชตรงตามศักยภาพของดิน การลงทุนต่ำก็สามารถเพิ่มผลผลิตได้ จึงควรส่งเสริมในพื้นที่ดังกล่าว

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลศักยภาพพื้นที่ร่วมกับพื้นที่ปลูกพืชในปัจจุบัน พบว่าพื้นที่ที่ควรพิจารณาให้มีการปรับเปลี่ยนไปปลูกข้าว คือ บริเวณที่เป็นพื้นที่ปลูกยางพารา (S3) 53,758 ไร่ และพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน (S3) 1,778 ไร่ แต่เนื่องจากนโยบายของคณะกรรมการนโยบายบริหารจัดการข้าว ต้องการรักษาดุลยภาพผลผลิต ดังนั้น จึงควรพิจารณาปลูกพืชเศรษฐกิจชนิดอื่นที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด (ตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 พื้นที่ศักยภาพในการขยายการผลิตข้าว

อำเภอ	ยางพารา (ไร่)			ปาล์มน้ำมัน (ไร่)		
	S3	N	รวม	S3	N	รวม
กันตัง	3,417	-	3,417	87	-	87
นาโยง	7,047	-	7,047	-	-	-
ปะเหลียน	6,771	-	6,771	-	-	-
เมืองตรัง	15,651	-	15,651	137	-	137
ย่านตาขาว	3,020	-	3,020	972	-	972
รัชฎา	1,393	-	1,393	315	-	315
วังวิเศษ	6,858	-	6,858	-	-	-
สิเกา	1,829	-	1,829	-	-	-
ห้วยยอด	6,888	-	6,888	267	-	267
หาดสำราญ	884	-	884	-	-	-
รวม	53,758	-	53,758	1,778	-	1,778

4) แนวทางการจัดการ

(1) พื้นที่ที่มีความเหมาะสมควรส่งเสริมการผลิต (S1 หรือ S2) ควรสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกข้าวต่อไปเนื่องจากเป็นพื้นที่ที่เหมาะสม สามารถช่วยลดต้นทุนการผลิตและได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดี ซึ่งการปลูกข้าวในพื้นที่ดังกล่าวข้างต้นสามารถนำไปสู่การต่อยอดโครงการที่สำคัญต่าง ๆ ได้ เช่น เกษตรอินทรีย์ ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ เกษตรแม่นยำ เป็นต้น

พื้นที่ปลูกข้าวในบริเวณที่มีความเหมาะสมสูง (S1) คือ พื้นที่ปลูกข้าวในที่ดินที่ไม่มีข้อจำกัดทางกายภาพต่อการปลูกข้าว ซึ่งควรสงวนไว้เป็นแหล่งปลูกข้าวที่สำคัญของจังหวัด กระจายอยู่ในอำเภอนาโยง อำเภอเมืองตรัง และอำเภอห้วยยอด เป็นต้น

พื้นที่ปลูกข้าวในบริเวณที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2) คือ พื้นที่ปลูกข้าวในที่ดินที่มีข้อจำกัดทางกายภาพบางประการต่อการปลูกข้าว เช่น ความอุดมสมบูรณ์ของดิน ความเป็นกรดเป็นด่าง และแหล่งน้ำ กระจายอยู่ในอำเภอห้วยยอด อำเภอนาโยง และอำเภอเมืองตรัง เป็นต้น

(2) พื้นที่ที่ควรปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม (S3 หรือ N) ควรสนับสนุนให้เข้าโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรมเช่น ทำการเกษตรผสมผสานหรือพืชที่ให้ผลตอบแทนสูงกว่า โดยพิจารณาแหล่งรับซื้อร่วมด้วย

2.4 มังคุด

มังคุดเป็นพืชเศรษฐกิจหลักของตรังในลำดับที่ 4 จากฐานข้อมูลในแผนที่เกษตรเชิงรุก หรือ Agri-Map Online สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้ (ตารางที่ 9 และภาพที่ 12 - 13)

1) การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ปลูกมังคุด

ระดับที่ 1 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 811,579 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 44.52 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายอยู่ในอำเภอวังวิเศษ 176,318 ไร่ อำเภอห้วยยอด 176,263 ไร่ และอำเภอปะเหลียน 84,048 ไร่

ระดับที่ 2 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมปานกลาง (S2) มีเนื้อที่ 640,250 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 35.13 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายอยู่ในอำเภอปะเหลียน 119,492 ไร่ อำเภอห้วยยอด 106,086 ไร่ และอำเภอย่านตาขาว 92,810 ไร่

ระดับที่ 3 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีเนื้อที่ 8,733 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.48 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายอยู่ในอำเภอนาโยง 2,666 ไร่ อำเภอหาดสำราญ 1,564 ไร่ และอำเภอเมืองตรัง 1,056 ไร่

ระดับที่ 4 เป็นพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 362,261 ไร่

2) การวิเคราะห์พื้นที่ปลูกมังคุดในปัจจุบัน ซึ่งจำแนกตามชั้นความเหมาะสมของที่ดิน ได้ดังนี้

(1) พื้นที่เหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 3,506 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.43 ของพื้นที่ศักยภาพสูง กระจายอยู่ในอำเภอห้วยยอด 1,363 ไร่ อำเภอปะเหลียน 809 ไร่ และอำเภอย่านตาขาว 638 ไร่

(2) พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S2) มีเนื้อที่ 1,112 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.17 ของพื้นที่ศักยภาพปานกลาง กระจายอยู่ในอำเภอย่านตาขาว 498 ไร่ อำเภอห้วยยอด 287 ไร่ และอำเภอปะเหลียน 228 ไร่

(3) พื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 267 ไร่

3) พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ คือ พื้นที่ที่มีศักยภาพในการปลูกมังคุดแต่ยังไม่ใช่พื้นที่ปลูกพิจารณาจากพื้นที่ศักยภาพของที่ดินสำหรับการปลูกมังคุด และพื้นที่ปลูกมังคุดในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง) พบว่า จังหวัดตรังมีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S1) และความเหมาะสมปานกลาง (S2) รวมทั้งสิ้น 1,447,211 ไร่ กระจายอยู่ทั่วทุกอำเภอ โดยอำเภอที่มีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือมากที่สุด ได้แก่ อำเภอห้วยยอด 280,699 ไร่ อำเภอวังวิเศษ 232,381 ไร่ อำเภอปะเหลียน 202,503 ไร่ และอำเภอย่านตาขาว 164,500 ไร่ โดยมีรายละเอียดดังนี้

(1) พื้นที่เหมาะสมสูงคงเหลือ (S1) มีเนื้อที่ 808,073 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 99.57 ของพื้นที่ศักยภาพสูง พบมากในอำเภอวังวิเศษ 176,285 ไร่ อำเภอห้วยยอด 174,900 ไร่ และอำเภอสิเกา 83,876 ไร่

(2) พื้นที่เหมาะสมปานกลางคงเหลือ (S2) มีเนื้อที่ 639,138 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 99.83 ของพื้นที่ศักยภาพปานกลาง พบมากในอำเภอปะเหลียน 119,264 ไร่ อำเภอห้วยยอด 105,799 ไร่ และอำเภอเมืองตรัง 92,527 ไร่

ตารางที่ 9 พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของมังคุดรายอำเภอ จังหวัดตรัง

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				รวม	
		S1	S2	S3	N		
กันตัง	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	45,388 (100.00%)	50,707 (100.00%)	1,012 (100.00%)	49,563 (100.00%)	146,670 (100.00%)	
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	10 (0.02%)	-	-	-	10 (0.01%)	
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	45,378 (99.98%)	50,707 (100.00%)	-	-	96,085 (65.51%)	
	นาโยง	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	19,393 (100.00%)	11,988 (100.00%)	2,666 (100.00%)	24,957 (100.00%)	59,004 (100.00%)
นาโยง	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	207 (1.06%)	-	-	-	207 (0.35%)	
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	19,187 (98.94%)	11,988 (100.00%)	-	-	31,175 (52.84%)	
	ปะเหลียน	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	84,048 (100.00%)	119,492 (100.00%)	622 (100.00%)	35,461 (100.00%)	239,623 (100.00%)
	ปะเหลียน	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	809 (0.96%)	228 (0.19%)	-	29 (0.08%)	1,066 (0.44%)
พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ		83,239 (99.04%)	119,264 (99.81%)	-	-	202,503 (84.51%)	
เมืองตรัง		พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	58,961 (100.00%)	92,600 (100.00%)	1,056 (100.00%)	86,331 (100.00%)	238,948 (100.00%)
เมืองตรัง		พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	209 (0.35%)	73 (0.08%)	-	150 (0.17%)	432 (0.18%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	58,752 (99.65%)	92,527 (99.92%)	-	-	151,279 (63.31%)	
	ย่านตาขาว	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	72,826 (100.00%)	92,810 (100.00%)	931 (100.00%)	19,122 (100.00%)	185,689 (100.00%)
	ย่านตาขาว	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	638 (0.88%)	498 (0.54%)	-	33 (0.17%)	1,169 (0.63%)
พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ		72,188 (99.12%)	92,312 (99.46%)	-	-	164,500 (88.59%)	
รัชฎา		พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	64,170 (100.00%)	29,074 (100.00%)	318 (100.00%)	9,619 (100.00%)	103,181 (100.00%)
รัชฎา		พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	120 (0.19%)	15 (0.05%)	-	6 (0.06%)	141 (0.14%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	64,050 (99.81%)	29,059 (99.95%)	-	-	93,109 (90.24%)	

ตารางที่ 9 (ต่อ)

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				รวม
		S1	S2	S3	N	
วังวิเศษ	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	176,318 (100.00%)	56,107 (100.00%)	87 (100.00%)	33,976 (100.00%)	266,488 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	33 (0.02%)	11 (0.02%)	-	-	44 (0.02%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	176,285 (99.98%)	56,096 (99.98%)	-	-	232,381 (87.2%)
สิเกา	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	83,922 (100.00%)	75,266 (100.00%)	359 (100.00%)	39,596 (100.00%)	199,143 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	46 (0.05%)	-	-	-	46 (0.02%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	83,876 (99.95%)	75,266 (100.00%)	-	-	159,142 (79.91%)
ห้วยยอด	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	176,263 (100.00%)	106,086 (100.00%)	118 (100.00%)	52,384 (100.00%)	334,851 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	1,362 (0.77%)	287 (0.27%)	-	50 (0.09%)	1,699 (0.51%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	174,900 (99.23%)	105,799 (99.73%)	-	-	280,699 (83.83%)
หาดสำราญ	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	30,290 (100.00%)	6,120 (100.00%)	1,564 (100.00%)	11,252 (100.00%)	49,226 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	72 (0.24%)	-	-	-	72 (0.15%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	30,218 (99.76%)	6,120 (100.00%)	-	-	36,338 (73.82%)
รวมทั้งจังหวัด	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	811,579 (100.00%)	640,250 (100.00%)	8,733 (100.00%)	362,261 (100.00%)	1,822,823 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	3,506 (0.43%)	1,112 (0.17%)	-	268 (0.07%)	4,886 (0.27%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	808,073 (99.57%)	639,138 (99.83%)	-	-	1,447,211 (79.39%)

ทั้งนี้ ในการส่งเสริมการปลูกพืชจะพิจารณาเฉพาะพื้นที่ที่มีศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S1) และระดับความเหมาะสมปานกลาง (S2) เท่านั้น เนื่องจากสภาพพื้นที่ปลูกพืชตรงตามศักยภาพของดิน การลงทุนต่ำก็สามารถเพิ่มผลผลิตได้ จึงควรส่งเสริมในพื้นที่ดังกล่าว

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลศักยภาพพื้นที่ร่วมกับพื้นที่ปลูกพืชในปัจจุบัน พบว่าพื้นที่ที่ควรพิจารณาให้มีการปรับเปลี่ยนไปปลูกมังคุด คือ บริเวณที่เป็นพื้นที่ปลูกยางพารา (S3) 157,796 ไร่ และพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน (S3) 26,015 ไร่ (ตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 พื้นที่ศักยภาพในการขยายการผลิตมังคุด

อำเภอ	ยางพารา (ไร่)			ปาล์มน้ำมัน (ไร่)		
	S3	N	รวม	S3	N	รวม
กันตัง	11,931	-	11,931	713	-	713
นาโยง	3,955	-	3,955	73	-	73
ปะเหลียน	19,498	-	19,498	3,050	-	3,050
เมืองตรัง	27,739	-	27,739	2,556	-	2,556
ย่านตาขาว	16,722	-	16,722	2,004	-	2,004
รัชฎา	16,147	-	16,147	914	-	914
วังวิเศษ	9,974	-	9,974	3,321	-	3,321
สิเกา	10,019	-	10,019	6,606	-	6,606
ห้วยยอด	39,698	-	39,698	4,256	-	4,256
หาดสำราญ	2,113	-	2,113	2,522	-	2,522
รวม	157,796	-	157,796	26,015	-	26,015

4) แนวทางการจัดการ

(1) พื้นที่ที่มีความเหมาะสมควรส่งเสริมการผลิต (S1 หรือ S2) ควรสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกมังคุดต่อไปเนื่องจากเป็นพื้นที่ที่เหมาะสม สามารถช่วยลดต้นทุนการผลิตและได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดี ซึ่งการปลูกมังคุดในพื้นที่ดังกล่าวข้างต้นสามารถนำไปสู่การต่อยอดโครงการที่สำคัญต่าง ๆ ได้ เช่น เกษตรอินทรีย์ ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ เกษตรแม่นยำ เป็นต้น

พื้นที่ปลูกมังคุดในบริเวณที่มีความเหมาะสมสูง (S1) คือ พื้นที่ปลูกมังคุดในที่ดินที่ไม่มีข้อจำกัดทางกายภาพต่อการปลูกมังคุด ซึ่งควรสงวนไว้เป็นแหล่งปลูกมังคุดที่สำคัญของจังหวัด อยู่ในอำเภอห้วยยอด อำเภอปะเหลียน และอำเภอย่านตาขาว

พื้นที่ปลูกมังคุดในบริเวณที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2) คือ พื้นที่ปลูกมังคุดในที่ดินที่มีข้อจำกัดทางกายภาพบางประการต่อการปลูกมังคุด เช่น ความอุดมสมบูรณ์ของดิน ความเป็นกรดเป็นด่าง ความชื้น อยู่ในอำเภอย่านตาขาว อำเภอห้วยยอด และอำเภอปะเหลียน

(2) พื้นที่ที่ควรปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม (S3 หรือ N) ควรสนับสนุนให้เข้าโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม เช่น เปลี่ยนชนิดพืชที่มีความเหมาะสมกว่าการปลูกมังคุด มีต้นทุนที่ต่ำ และให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า เป็นต้น แต่ทั้งนี้ต้องพิจารณาแหล่งรับซื้อร่วมด้วย

3. พืชเศรษฐกิจอนาคตไกลของจังหวัด

3.1 มะม่วงหิมพานต์ เป็นไม้ยืนต้นขนาดกลาง เมื่อโตเต็มที่จะมีความสูงโดยเฉลี่ย 6 เมตร (สามารถสูงได้ถึง 12 เมตร) ลำต้นเนื้อไม้แข็ง มีกิ่งแขนงแตกออกเป็นพุ่มแน่นทรงกลมถึงกระจาย เปลือกหนาผิวเรียบมีสีน้ำตาลเทา ในบ้านเราสามารถพบมะม่วงหิมพานต์ได้ทั่วไปในภาคใต้ ใบมะม่วงหิมพานต์ ใบเป็นใบเดี่ยวเรียงเวียน ใบหนาเกลี้ยงเหมือนแผ่นหนัง ใบคล้ายรูปไข่กลับหัวถึงรูปรีกว้างปลายใบกลม โคนใบแหลม เนื้อใบมีกลิ่นหอม ใบมีขนาดกว้างประมาณ 6-10 เซนติเมตร และยาวประมาณ 8-20 เซนติเมตร ดอกมะม่วงหิมพานต์ ดอกออกเป็นช่อกระจาย ดอกมีสีขาวหรือสีเหลืองนวล และจะเปลี่ยนไปเป็นสีชมพู ช่อดอกแต่ละช่อประกอบด้วยดอกย่อยจำนวนมาก และมีกลีบเลี้ยงสีเขียวขนาดเล็ก โคนดอกเชื่อมติดกัน ดอกหนึ่งมีปลายแยกเป็นกลีบ 5 กลีบ ปลายแหลมเรียว ตรงกลางดอกมีเกสรตัวผู้ประมาณ 8-10 อัน หลังจากดอกร่วงจะติดผล ผลมะม่วงหิมพานต์ มีลักษณะคล้ายผลชมพูหรือลูกแพร์ ผลเป็นพวงห้อยลงมา ขนาดผลยาวประมาณ 5-8 เซนติเมตร เนื้อผลฉ่ำน้ำมีกลิ่นหอม ผลอ่อนมีสีเขียวหรือเหลืองอมชมพู แต่เมื่อผลสุกจะเปลี่ยนเป็นสีเหลืองหรือสีส้มแดง ที่ปลายผลมีเมล็ดอยู่ 1 เมล็ด มีลักษณะคล้ายรูปไต เปลือกนอกแข็งและยาวประมาณ 2-4 เซนติเมตร มีน้ำตาลอมเทา เม็ดมะม่วงหิมพานต์ เป็นผลมีเปลือกแข็ง มีเมล็ดเดี่ยวลักษณะคล้ายรูปไต หรือคล้ายนมของนักมวย มีสีน้ำตาลปนเทา ข้างในผลมีเมล็ดคล้ายรูปไต จังหวัดตรังพบปลูกมากที่เกาะสุกรหรือเกาะหนู อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง เป็นพื้นที่ราบสลับเนินเขา และมีดินลักษณะร่วนปนทราย ทำให้เป็นแหล่งมะม่วงหิมพานต์ หรือยาร่วง และอีกหลากหลายชื่อ พืชผลพื้นบ้านชื่อดังของภาคใต้ ที่ใหญ่ที่สุดของจังหวัดตรัง เฉพาะในบริเวณหมู่ที่ 3 บ้านทุ่ง มีต้นมะม่วงหิมพานต์ ขึ้นอยู่ในพื้นที่สาธารณประโยชน์ถึง 100 ไร่ รวมทั้งยังขึ้นอยู่ตามพื้นที่อื่น ๆ บนเกาะอีกรวมประมาณ 500 ไร่ จนสามารถสร้างรายได้ให้กับชาวบ้านปีละหลายหมื่นบาททั้งนี้ ปกติในช่วงฤดูฝน ชาวบ้านจะเก็บส่วนยอดส่งขาย เพื่อทำเป็นผักหน่อ (ผักจิ้ม) คู่กับขนมจีน หรือข้าวแกง ส่วนในช่วงหน้าร้อน ผลสุกที่มีสีเหลือง หรือสีแดง จะนิยมนำไปรับประทานแบบสด ๆ โดยขายในราคา 12 ผล 10 บาท หรือนำไปปรุงเป็นอาหารประเภทยำ ที่มีรสชาติทั้งอร่อยและแปลก เพราะหารับประทานได้เฉพาะที่เกาะสุกร เพียงแห่งเดียวเท่านั้น รวมทั้งเมล็ดมะม่วงหิมพานต์ ซึ่งให้ผลผลิตปีละนับพัน ๆ กิโลกรัม และสร้างมูลค่าให้สูงมาก เนื่องจากนำไปปรุงเป็นอาหารได้หลากหลายชนิด เช่น คั่ว (อบแห้ง) แกงเลียง แกงพุงปลา

3.2 สะตอ “พันธุ์ตรัง 1” จุดเด่นออกผลผลิตปีละ 2 ครั้ง โดยเฉพาะให้ผลผลิตนอกฤดูภาคตอนบนสนองความต้องการของเกษตรกร ใช้เวลาปลูกน้อยประมาณ 3-4 ปี ฝักดกเรียงเมล็ดชิด ศูนย์วิจัยพืชสวนตรัง ได้ทำการรวบรวมคัดเลือกสะตอพันธุ์ดีที่ให้ผลผลิตนอกฤดู คือ ระหว่างเดือนพฤศจิกายน-เมษายน มาจากหลายจังหวัดทั่วภาคใต้ รวม 12 สายพันธุ์ เช่น สตูล สงขลา พัทลุง ตรัง สุราษฎร์ธานี และตรัง นำมาปลูกไว้ที่แปลงทดลอง ตั้งแต่ปี 2546 จนกระทั่งขณะนี้ประสบความสำเร็จในการวิจัย จนได้สะตอพันธุ์ตรัง 1 ออกมา สามารถเป็นพันธุ์แนะนำให้แก่เกษตรกรได้ ตั้งแต่ปี 2560 ฝักดก ฝักตรง ใช้เวลาปลูกน้อย เมล็ดเรียงชิด ออกนอกฤดู เนื่องจากว่าฤดูปกติจะมีสะตอออกมาเยอะ ทำให้ราคาตก ซึ่งในช่วงที่ผลผลิตออกมาเยอะราคาตกอาจจะเหลือฝักละประมาณ 3 บาท แต่ถ้าเป็นสะตอที่สามารถออกนอกฤดูได้ราคาขายจะสูงถึงราคาฝักละ 7-15 บาท ยิ่งถ้าส่งขายในตลาดภาคกลางบางครั้งจะได้ราคาสูงถึงฝักละ 20 บาท ซึ่งสะตอพันธุ์ตรัง 1 เป็นสะตอขาว ซึ่งปกติของสะตอขาวลักษณะฝักจะบิดพลิ้วเล็กน้อย แต่สะตอพันธุ์ตรัง 1 ฝักจะตรง เมล็ดสม่ำเสมอเรียงชิดติดกัน รสชาติหวาน มีกลิ่นฉุน

น้อยกว่าสะตอพันธุ์อื่น ที่สำคัญคือ ออกผลผลิตนอกฤดู ใช้เวลาปลูกประมาณ 3 ปี ก็จะเริ่มออกดอก แต่การออกผลผลิตจะขึ้นอยู่กับความอุดมสมบูรณ์ของต้น ซึ่งจะไม่เกิน 4 ปี ทั้งนี้ ถ้าต้นสมบูรณ์มาก ๆ ผลผลิตที่ได้จะตก ไม่ต่ำกว่า 200 ฟักต่อต้น และต่อมูลประมาณ 12 ฟักขึ้นไป ส่วนเมล็ดประมาณ 15-16 เมล็ดต่อฟัก อย่างไรก็ตาม สำหรับสะตอ เป็นผักพื้นเมืองทางภาคใต้ของประเทศไทย เป็นที่นิยมบริโภคทั้งในประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้าน เนื่องจากสะตอเป็นพืชผักที่มีรสชาติดี สามารถปรุงอาหารได้หลายรูปแบบ มีคุณค่าทางอาหารสูง มีคุณค่าทางเภสัชวิทยา คือ ช่วยลดความดันโลหิต ยับยั้งการเจริญเติบโตของเชื้อแบคทีเรียและเชื้อรา ช่วยลดน้ำตาลในเลือด และยังช่วยกระตุ้นการบีบตัวของลำไส้อีกด้วย

3.3 โกโก้ จัดเป็นพืชเศรษฐกิจสำคัญ ปัจจุบันประเทศไทยต้องใช้เมล็ดโกโก้แห้งไม่ต่ำกว่า 40,000 ตัน/ปี แต่การผลิตในประเทศไม่เกิน 200 ตัน/ปี จึงจำเป็นต้องนำเข้าจากต่างประเทศในราคาเฉลี่ย 60-120 บาท/กิโลกรัม โกโก้มีจุดเด่นต่างกับผลไม้ชนิดอื่น ออกดอกออกผลได้ตลอดทั้งปี ไม่มีฤดู เมื่ออายุ 3 ปีเริ่มให้ผลผลิตและเก็บเกี่ยวได้อย่างต่อเนื่องทุก ๆ 15 วัน จนอายุต้น 50-60 ปี แต่ในช่วงฤดูฝนผลผลิตจะน้อยกว่าฤดูอื่น ๆ เพราะน้ำฝนที่ตกลงมากระทบดอกจะทำให้ดอกหลุดร่วง หากออกดอกมากจะทำให้มีผลผลิตมาก เมื่อผลยังไม่ทันแก่จะมีดอกออกมาให้ผลใหม่เรื่อย ๆ เมื่อผลแก่จัดจะกลายเป็นสีเหลืองหรือเหลืองอมแดงเข้ม หลังจากนั้นเกษตรกรสามารถจำหน่ายผลผลิตได้เลย หรือนำเมล็ดมาหมักทิ้งไว้ 1 สัปดาห์แล้วตากแห้งลดความชื้นเพื่อนำเมล็ดไปคั่วต่อ ปัจจุบันพันธุ์โกโก้ในประเทศไทยมี 2 สายพันธุ์ ได้แก่ โกโก้พันธุ์ไอ.เอ็ม. 1 (I.M.1 Variety) มีความโดดเด่นคือ เมล็ดมีขนาดใหญ่ และผลผลิตสูง ทนแล้ง เมื่อนำไปแปรรูปคุณภาพของเมล็ดจะสร้างกลิ่นหอม เป็นที่ต้องการของตลาด ทั้งในประเทศและต่างประเทศ โกโก้พันธุ์ลูกผสมชุมพร 1 เป็นพันธุ์โกโก้ลูกผสมที่ดีทั้งในด้านการให้ผลผลิต ซึ่งเหมาะกับพื้นที่ปลูกโกโก้ทางภาคใต้ของประเทศไทย ลักษณะเด่นของสายพันธุ์ชุมพร 1 คือ สามารถปลูกได้ทุกภาคของประเทศ เจริญเติบโตเร็ว ทนแล้ง ให้ผลผลิตสูง สามารถให้ผลผลิตได้ในปีที่ 3 หลังการปลูก เมล็ดแห้งมีขนาดและคุณภาพตรงตามความต้องการของตลาด และมีปริมาณไขมันสูงเฉลี่ย 62% คาดหวังว่าโกโก้จะเป็นพืชเศรษฐกิจตัวใหม่ที่จะมาทดแทนยางพาราให้กับเกษตรกรชาวใต้ต่อไปในอนาคต โดยมีโครงการ “โกโก้ทางเลือกที่รอดทดแทนยางพารา” ที่จะนำโกโก้มาปลูกทดลอง ที่อำเภอสีเกา และอำเภอรัชฎา จังหวัดตรัง เพื่อเป็นต้นแบบในการศึกษาดูงานการปลูกโกโก้ของภาคใต้เพื่อให้เกิดเป็นรูปธรรมพร้อมทั้งขับเคลื่อนให้เกษตรกรในชุมชนทำการเกษตรปลอดภัย หรือเกษตรอินทรีย์ ด้วยการส่งเสริมให้เกษตรกรมีความรู้ด้านกระบวนการผลิต แนวทางปฏิบัติที่เหมาะสม เพื่อเข้าสู่ระบบการรับรองมาตรฐานเกษตรปลอดภัยหรือเกษตรอินทรีย์

3.4 พริกไทยตรัง (GI) หมายถึง พริกไทยอ่อน พริกไทยแห้งชนิดเม็ดและป่น ซึ่งผลิตจากพริกไทยสายพันธุ์พื้นเมือง (ประเหลียน) ที่มีรสชาติเผ็ดร้อน กลิ่นฉุนเป็นเอกลักษณ์ ปลูกและแปรรูปในเขตพื้นที่จังหวัดตรัง ลักษณะทางกายภาพ 1) พริกไทยอ่อน ผลิตจากผลอ่อนของพริกไทย มีสีเขียวอ่อน เม็ดกลม กลิ่นฉุนน้อยกว่าเม็ดพริกไทยดำ รสชาติเผ็ดร้อน 2) พริกไทยขาวแบบเม็ด ผลิตจากพริกไทยที่แก่จัด นำมาตากแดดหรืออบให้เม็ดแห้ง มีลักษณะเป็นเม็ดกลม เปลือกนอกสีน้ำตาลเข้มเกือบดำ ผิวเปลือกมีรอยย่น กลิ่นหอมเย็น มีรสชาติเผ็ดร้อน 3) พริกไทยขาวแบบเม็ด ผลิตจากพริกไทยที่แก่จัด นำมาทำให้เปลือกหลุดออก แล้วนำไปตากแดดหรืออบให้เม็ดแห้ง มีลักษณะเป็นเม็ดกลม สีขาวอมเทา ผิวเรียบ มีรอยเส้นตามยาว กลิ่นหอมเย็น มีรสชาติเผ็ดร้อน 4) พริกไทยดำแบบป่น ผลิตจากพริกไทยดำ

แบบเม็ดที่ผ่านกระบวนการปนให้มีลักษณะเป็นผงละเอียดมีสีน้ำตาลเข้มออกดำ รสชาติเผ็ดร้อน กลิ่นหอมฉุน ไม่มีสิ่งเจือปน 5) พริกไทยขาวแบบปน ผลิตจากพริกไทยขาวแบบเม็ดที่ผ่านกระบวนการปนให้มีลักษณะเป็นผงละเอียด มีสีขาวอมเทา รสชาติเผ็ดร้อน กลิ่นหอมฉุน ไม่มีสิ่งเจือปน การปลูกพริกไทย ต้นพันธุ์ต้องเป็นต้นกล้าสายพันธุ์พื้นเมือง (ปะเหลียน) ของจังหวัดตรัง ที่มีแหล่งเพาะปลูกในพื้นที่จังหวัดตรัง โดยการคัดเลือกต้นพันธุ์ที่มีลำต้นกลมสมบูรณ์ มีสีเขียวเข้มถึงสีเขียวอมน้ำตาล และมีใบติดลำต้น โดยคัดจากต้นพันธุ์อายุ 6-18 เดือน ที่สมบูรณ์ แข็งแรง ปราศจากโรค และแมลง ควรปลูกในช่วงฤดูฝน ระหว่างเดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคม การเตรียมพื้นที่ปลูก ขุดหลุมกว้างและลึกขนาด 15 x 15 เซนติเมตร ระยะปลูกระหว่างต้น 2-3 เมตร ปลูกสลับฟันปลา เพื่อให้แสงส่องถึงทรงพุ่ม หรือตามความเหมาะสมของพื้นที่ ต้นพริกไทย จะเริ่มให้ผลผลิตเมื่ออายุ 2 ปี ระยะเวลาที่เหมาะสมในการเก็บเกี่ยว คือ ช่วงเดือนมกราคมถึงเดือนเมษายนของทุกปี หลังเก็บผลผลิตแล้ว ควรตัดแต่งกิ่ง ถ่างหญ้าใต้โคนต้น และควรใส่ปุ๋ยเดือนละ 1 ครั้ง แล้วรดน้ำให้มีความชื้นพอเหมาะ

3.5 พืชสมุนไพร ด้วยนโยบายของรัฐบาลที่ให้การสนับสนุนแนวคิด BCG (Bio-Circular-Green Economy) หรือเศรษฐกิจชีวภาพ ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ พืชสมุนไพรเป็นเรื่องหนึ่งที่ได้รับ ความสนใจ เนื่องจากเป็นแหล่งของสารสำคัญที่นำไปใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ เช่น การแพทย์ ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร และเครื่องสำอาง จึงสนับสนุนให้พืชสมุนไพรเป็นพืชทางเลือกในปี 2564 โดยดำเนินการภายใต้ตลาดนำการผลิต และหากทิศทางการตลาดสมุนไพรขยายตัวเพิ่มมากขึ้นจะช่วย ให้เกษตรกรผู้ปลูกพืชสมุนไพร มีรายได้และความมั่นคงในการดำรงชีพ จากฐานข้อมูล Agri-Map Online จังหวัดตรังมีพื้นที่ศักยภาพที่สามารถส่งเสริมให้ปลูกพืชสมุนไพรได้หลายชนิด เช่น กระชายดำ ขมิ้นชัน และไพล เป็นต้น

กระชายดำ เป็นไม้ล้มลุก ลำต้นมีปมปม ลักษณะคล้ายกระชาย แต่เนื้อในหัวเป็นสีม่วง เมื่อ แก่สีจะเข้มขึ้นเรื่อย ๆ ผิวด้านนอกสีเหลือง ใบเดี่ยว แทงขึ้นมาจากหัวใต้ดิน ดอกช่อ ออกที่ปลายยอด สีขาวแต่มีชมพู สามารถที่จะปลูกลงแปลง หรือปลูกลงในกระถางก็ได้ ต้องทำการพรวนดิน ใส่ปุ๋ยคอก ปรับสภาพดินไว้ก่อนที่จะปลูก โดยพื้นที่จังหวัดตรังมีพื้นที่ศักยภาพในการปลูกกระชายดำที่ระดับ ความเหมาะสมสูง (S1) ประมาณ 266,470 ไร่ กระจายอยู่ในอำเภอห้วยยอด อำเภอปะเหลียน อำเภอนาโยง อำเภอรัษฎา อำเภอวังวิเศษ อำเภอเมืองตรัง อำเภอสิเกา อำเภอกันตัง และอำเภอย่านตาขาว

ขมิ้นชัน เป็นพืชปลูกง่าย ชอบแสงแดดจัด และมีความชื้นสูง ชอบดินร่วนซุย มีการระบาย น้ำดี ไม่ชอบน้ำขัง เกษตรกรสามารถปลูกขมิ้นชันแซมในสวนเป็นการใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์ และมีรายได้ระหว่างรอการเติบโตของไม้ผลไม้ยืนต้น โดยพื้นที่จังหวัดตรังมีพื้นที่ศักยภาพในการปลูก ขมิ้นชันที่ระดับความเหมาะสมสูง (S1) ประมาณ 266,470 ไร่ กระจายอยู่ในอำเภอห้วยยอด อำเภอปะเหลียน อำเภอนาโยง อำเภอรัษฎา อำเภอวังวิเศษ อำเภอเมืองตรัง อำเภอสิเกา อำเภอกันตัง และอำเภอย่านตาขาว

ไพล เจริญได้ดีในดินร่วนซุย ปลูกง่าย ดูแลง่าย สามารถปลูกแซมระหว่างแปลงพืชหลักได้ โดย พื้นที่จังหวัดตรังมีพื้นที่ศักยภาพในการปลูกไพลที่ระดับความเหมาะสมสูง (S1) ประมาณ 60,133 ไร่ กระจายอยู่ในอำเภอห้วยยอด อำเภอย่านตาขาว อำเภอปะเหลียน อำเภอเมืองตรัง อำเภอนาโยง อำเภอวังวิเศษ อำเภอรัษฎา และอำเภอสิเกา

4. แนวทางการส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจ

4.1 ยางพารา

1) **พื้นที่ปลูกยางพาราที่มีความเหมาะสมสูง (S1)** และปัจจุบันยังปลูกยางพาราอยู่ มีเนื้อที่ 499,873 ไร่ มีพื้นที่ปลูกในเขตอำเภอห้วยยอด อำเภอวังวิเศษ และอำเภอปะเหลียน ตามลำดับ ตามมาตรการยุทธศาสตร์ยางพาราระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) เน้นให้มีการเพิ่มผลผลิตยางพาราต่อไร่ต่อปี จากปกติเฉลี่ยอยู่ที่ 224 กิโลกรัมต่อไร่ เป็น 360 กิโลกรัมต่อไร่ ภายในปี 2579 นั้น ควรมีการจัดการที่เหมาะสมในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้ การคัดเลือกพันธุ์ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และต้านทานโรค การปรับปรุงบำรุงดิน การใส่ปุ๋ยที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ การปลูกพืชแซมและพืชคลุมดินให้เหมาะสมเพราะมีผลต่อการเจริญเติบโตของยาง การบำรุงรักษา การใส่ปุ๋ย การตัดแต่งกิ่ง และเทคนิคการกรีดยางให้มีปริมาณน้ำยางสูงมีคุณภาพและตรงตามมาตรฐาน เน้นการพัฒนาการตลาดในพื้นที่ เช่น จัดตั้งจุดรับซื้อ โรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์ในพื้นที่ที่มีความเหมาะสมสูง ส่งเสริมให้เกษตรกรชาวสวนยางในพื้นที่ที่มีความเข้มแข็ง มีการบริหารงานแบบมืออาชีพและสามารถถ่ายทอดกิจการให้กับคนรุ่นใหม่

2) **พื้นที่ปลูกยางพาราที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)** และปัจจุบันยังปลูกยางพาราอยู่ มีเนื้อที่ 403,554 ไร่ ส่วนใหญ่อยู่ในเขตอำเภอปะเหลียน อำเภอย่านตาขาว และอำเภอวังวิเศษ ตามลำดับ ควรสนับสนุนให้มีเพิ่มผลผลิตยางพารา โดยเน้นการจัดการที่เหมาะสมในเรื่องต่าง ๆ เช่น เดียวกันกับพื้นที่เหมาะสมสูง โดยเฉพาะการปรับปรุงบำรุงดิน เน้นการพัฒนาการตลาดในพื้นที่ เช่น จัดตั้งจุดรับซื้อ โรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์ในพื้นที่ที่มีความเหมาะสมปานกลางให้มากขึ้น ส่งเสริมให้มีการโค่นยางพาราที่มีอายุตั้งแต่ 25 ปี และปลูกยางพาราทดแทนในพื้นที่เดิมเช่นกันกับพื้นที่ที่มีความเหมาะสมสูง พัฒนาตลาดและช่องทางจัดจำหน่ายให้มากขึ้น โดยเน้นการแปรรูปยางหรือไม้ยางพาราให้มากขึ้นซึ่งอาจเน้นจากชุมชนที่เข้มแข็งเป็นพื้นที่ต้นแบบ

3) **พื้นที่ปลูกยางพาราในพื้นที่ไม่มีความเหมาะสม (S3 และ N)** และปัจจุบันเกษตรกรยังคงใช้ที่ดินปลูกยางพาราอยู่ ส่งเสริมให้มีการโค่นยางพาราที่มีอายุตั้งแต่ 25 ปี และหาพืชอื่นทดแทน เช่น ส่งเสริมให้ปลูกไม้ผล มะพร้าว ไม้หวาน มันสำปะหลัง ยาสูบ แตงโม พืชไร่ และพืชผักต่าง ๆ ทดแทน ให้การช่วยเหลือเกษตรกรที่เลือกปลูกพืชชนิดใหม่ที่ให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า หรือใช้พื้นที่ผลิตพืชผัก บริโภคในครัวเรือน หรือเข้าโครงการปรับเปลี่ยนการผลิต (Zoning by Agri-Map) เป็นต้น จัดหาตลาดให้กับเกษตรกรในการปลูกพืชผักทดแทน โดยอาจเริ่มจากตลาดชุมชน

4) **พื้นที่ที่มีศักยภาพหรือมีความเหมาะสมสำหรับการปลูกยางพารา** แต่ปัจจุบันเกษตรกรไม่ได้ใช้พื้นที่ปลูกยางพารา พื้นที่ที่มีศักยภาพ หรือมีความเหมาะสมสำหรับการปลูกยางพารา แต่เกษตรกรหันมาปลูกพืชอื่นทดแทน เช่น ไม้ผล ไม้ยืนต้นอื่น ๆ ควรเน้นให้เกษตรกรปลูกพืชดังกล่าวต่อไป เนื่องจากปัจจุบันตามมาตรการยุทธศาสตร์ยางพารา เน้นการลดพื้นที่การปลูกยางพาราอยู่แล้ว ฉะนั้นควรสร้างความตระหนักให้เกษตรกร เน้นการทำเกษตรแบบผสมผสาน หรือการเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ หรือวนเกษตร เพื่อทำให้เกษตรกรสามารถใช้พื้นที่อย่างคุ้มค่ามากที่สุดต่อไป

4.2 ปาล์มน้ำมัน

1) **พื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันที่มีความเหมาะสมสูง (S1)** และปัจจุบันยังปลูกปาล์มน้ำมันอยู่ มีเนื้อที่ 108,464 ไร่ มีพื้นที่ปลูกมากในเขตอำเภอสิเกา อำเภอวังวิเศษ และอำเภอห้วยยอด ตามลำดับ คณะอนุกรรมการพัฒนาที่ดินจังหวัดสมควรให้มีการเสนอแผนการใช้ที่ดินเพื่อสงวนให้เป็นพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันที่สำคัญของจังหวัด และมีการบริหารจัดการน้ำอย่างดี รวมทั้งการจัดการดิน และปุ๋ยตามมาตรฐาน ส่งเสริมให้มีการใช้ปุ๋ยให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ใช้พันธุ์ปาล์มน้ำมันที่ได้รับการรับรอง สนับสนุนการรวมกลุ่มเป็นเกษตรกรแปลงใหญ่ สร้างเครือข่ายในรูปแบบของสหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน ลานเท กับโรงงานสกัดน้ำมัน ส่งเสริม ให้ความรู้เรื่องการตัดปาล์มน้ำมันที่ได้คุณภาพ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและพัฒนาให้เกษตรกรเพาะปลูกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practices : GAP)

2) **พื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)** และปัจจุบันยังปลูกปาล์มน้ำมันอยู่ มีเนื้อที่ 60,459 ไร่ ส่วนใหญ่อยู่ในเขตอำเภอวังวิเศษ อำเภอสิเกา และอำเภอห้วยยอด ตามลำดับ ควรสนับสนุนด้านการบริหารจัดการน้ำ เช่น ชลประทาน แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ใช้ปัจจัยการผลิตในอัตราและช่วงเวลาที่เหมาะสม สนับสนุนพันธุ์ปาล์มน้ำมันที่ได้รับการรับรอง จะสร้างความมั่นใจให้กับเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน พื้นที่ในเขตนี้มีความเหมาะสมสำหรับการเกษตรแบบผสมผสานโดยเฉพาะในช่วงที่ปาล์มน้ำมันอายุน้อยยังไม่ให้ผลผลิต หรือเกษตรกรทฤษฎีใหม่ เป็นต้น และภาครัฐควรให้ความรู้ความเข้าใจกับเกษตรกรโดยแนะนำว่าไม่ควรปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชชนิดอื่น หรือถ้าต้องการเปลี่ยนชนิดพืชควรเป็นพืชที่มีผลตอบแทนดีกว่า

3) **พื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันในพื้นที่ไม่มีความเหมาะสม (S3 และ N)** และปัจจุบันเกษตรกรยังคงใช้ที่ดินปลูกปาล์มน้ำมันอยู่ ให้การช่วยเหลือเกษตรกรที่ทำกินในพื้นที่นี้ โดยสนับสนุนการปรับโครงสร้างที่ดิน ปรับปรุงบำรุงดินสนับสนุนแหล่งน้ำ ให้เกษตรกรเลือกปลูกพืชชนิดใหม่ที่มีความเหมาะสม และปาล์มน้ำมันเป็นพืชยืนต้นอายุประมาณ 20-25 ปี การปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชชนิดอื่นจึงเป็นเรื่องยากในกรณีที่ปาล์มน้ำมันหมดอายุ ลงทุนน้อยกว่าและให้ผลตอบแทนที่ดี ส่งเสริมสินค้าเกษตรชนิดอื่น ๆ ที่สามารถปลูก เลี้ยง หรืออยู่ร่วมกันได้ในสวนปาล์มน้ำมัน ตามความเหมาะสมในแต่ละพื้นที่ ทั้งนี้เกษตรกรสามารถเข้าโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning by Agri-Map) เป็นต้น

4) **พื้นที่ที่มีศักยภาพหรือมีความเหมาะสมสำหรับการปลูกปาล์มน้ำมัน** แต่ปัจจุบันเกษตรกรไม่ได้ใช้พื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน พื้นที่ที่มีศักยภาพหรือมีความเหมาะสมสำหรับการปลูกปาล์มน้ำมัน แต่ปัจจุบันเกษตรกรไม่ได้ใช้พื้นที่ปลูก โดยหันมาปลูกพืชชนิดอื่นทดแทน เช่น ยางพารา ข้าว ทั้งนี้หากพืชที่ปลูกเป็นพืชไร่ ในอนาคตสามารถกลับมาปลูกปาล์มน้ำมันได้อีก แต่หากเป็นไม้ผล ไม้ยืนต้น การกลับมาปลูกปาล์มน้ำมันอาจเป็นเรื่องยาก โดยเฉพาะการปลูกไม้ผล เช่น ทุเรียน ที่ปัจจุบันราคาดี แต่ทั้งนี้ต้องพิจารณาต้นทุนการผลิตและราคาผลผลิตร่วมด้วย

4.3 ข้าว

1) **พื้นที่ปลูกข้าวที่มีความเหมาะสมสูง (S1)** และปัจจุบันยังปลูกข้าวอยู่ มีเนื้อที่ 10,067 ไร่ มีพื้นที่ปลูกในเขตอำเภอนาโยง อำเภอเมืองตรัง และอำเภอห้วยยอด คณะอนุกรรมการพัฒนาที่ดินจังหวัดสมควรให้มีการเสนอแผนการใช้ที่ดินเพื่อสงวนให้เป็นแหล่งผลิตข้าวที่สำคัญของจังหวัด และมีการบริหารจัดการน้ำชลประทาน การจัดการดิน ปุ๋ย พันธุ์ข้าว มีการรวมกลุ่มเป็นเกษตรกรแปลงใหญ่ พัฒนาต่อยอดครบวงจรด้านการตลาดในและต่างประเทศการแปรรูป แหล่งทุน มีภาครัฐสนับสนุน การทำมาตรฐานสินค้าเกษตรอินทรีย์ และพัฒนาให้เกษตรกรเพาะปลูกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practices : GAP) และเนื่องจากเป็นพื้นที่ศักยภาพสูง การปลูกพืชหลังนา จะช่วยให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น และเป็นการปรับปรุงบำรุงดิน ทั้งนี้ภาครัฐควรให้ความรู้ความเข้าใจกับเกษตรกรโดยแนะนำว่าพื้นที่นี้เป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมต่อการปลูกข้าวจึงไม่ควรปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชชนิดอื่น หากข้าวราคาไม่ดีถ้าต้องการเปลี่ยนชนิดพืชควรเป็นพืชไร่ เพื่อที่ว่าในอนาคตจะได้กลับมาทำนาได้อีก

2) **พื้นที่ปลูกข้าวที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)** และปัจจุบันยังปลูกข้าวอยู่ มีเนื้อที่ 691 ไร่ อยู่ในเขตอำเภอห้วยยอด อำเภอนาโยง และอำเภอเมืองตรัง ควรสนับสนุนด้านการบริหารจัดการน้ำ เช่น ชลประทาน จะสร้างความมั่นใจให้กับเกษตรกรในการใช้ที่ดิน ปัญหาการทิ้งถิ่นฐานไปทำงานที่อื่นจะลดลง และพื้นที่ในเขตนี้มีความเหมาะสมสำหรับการเกษตรแบบผสมผสาน เกษตรแม่นยำ หรือเกษตรทฤษฎีใหม่ เป็นต้น และภาครัฐควรให้ความรู้ความเข้าใจกับเกษตรกรโดยแนะนำว่าไม่ควรปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชชนิดอื่น หากข้าวราคาไม่ดีและต้องการปรับเปลี่ยนการผลิตควรเป็นพืชไร่ เพื่อที่ว่าในอนาคตยังสามารถกลับมาทำนาได้อีก

(3) **พื้นที่ปลูกข้าวที่ไม่มีความเหมาะสม (S3 และ N)** และปัจจุบันเกษตรกรยังคงใช้ที่ดินปลูกข้าวอยู่ ให้การช่วยเหลือเกษตรกรที่ทำกินในพื้นที่นี้ เนื่องจากเป็นพื้นที่ไม่เหมาะสม โดยสนับสนุนการปรับโครงสร้างที่ดิน ปรับปรุงบำรุงดิน สนับสนุนแหล่งน้ำ ให้เกษตรกรเลือกปลูกพืชชนิดใหม่ที่มีความเหมาะสม และให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า หรือใช้พื้นที่ผลิตอาหารเพื่อบริโภคในครัวเรือน หรือเข้าโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning by Agri-Map) เป็นต้น

4) **พื้นที่ที่มีศักยภาพหรือมีความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว** แต่ปัจจุบันเกษตรกรไม่ได้ใช้พื้นที่ปลูกข้าว โดยมาปลูกพืชชนิดอื่นทดแทน เช่น ยางพาราและปาล์มน้ำมัน ทั้งนี้หากพืชที่ปลูกเป็นพืชไร่ หากในอนาคตข้าวราคาดี เกษตรกรอาจกลับมาปลูกข้าวได้เหมือนเดิม แต่หากเป็นไม้ผลหรือไม้ยืนต้นการกลับมาปลูกข้าวอาจเป็นเรื่องยาก ดังนั้นอาจส่งเสริมในเรื่องของการทำเกษตรรูปแบบอื่น เช่น ทำการเกษตรแบบผสมผสานทดแทน

4.4 มังคุด

1) **พื้นที่ปลูกมังคุดที่มีความเหมาะสมสูง (S1)** และปัจจุบันยังปลูกมังคุดอยู่ มีเนื้อที่ 3,506 ไร่ มีพื้นที่ปลูกในเขตอำเภอห้วยยอด อำเภอปะเหลียน และอำเภอย่านตาขาว คณะอนุกรรมการพัฒนาที่ดินจังหวัดสมควรให้มีการเสนอแผนการใช้ที่ดินเพื่อสงวนให้เป็นพื้นที่ปลูกมังคุดที่สำคัญของจังหวัด และมีการบริหารจัดการน้ำอย่างดี รวมทั้งการจัดการดินและปุ๋ยตามมาตรฐาน ส่งเสริมให้มีการใช้ปุ๋ยให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ สนับสนุนการรวมกลุ่มเป็นเกษตรกรแปลงใหญ่ สร้างเครือข่ายในรูปแบบของ สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร/วิสาหกิจชุมชน ปรับเปลี่ยนวิธีการผลิตสู่การผลิตผลไม้ครบวงจร เช่น บริหารจัดการผลผลิตแบบป้องกันความเสี่ยงโดยใช้การตลาดนำการผลิตเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและพัฒนาให้เกษตรกรเพาะปลูกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practices : GAP) เน้นการถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีการพัฒนาคุณภาพผลไม้ให้สอดคล้องตามฤดูกาล การผลิตผลไม้คุณภาพตามแหล่งกำเนิดภูมิศาสตร์ (GI) และไม้ผลอัตลักษณ์ของจังหวัด

2) **พื้นที่ปลูกมังคุดที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)** และปัจจุบันยังปลูกมังคุดอยู่ มีเนื้อที่ 1,112 ไร่ อยู่ในเขตอำเภอย่านตาขาว อำเภอห้วยยอด และอำเภอปะเหลียน เนื่องจากเป็นไม้ผล ซึ่งบางช่วงมีความต้องการการใช้น้ำในปริมาณที่มาก ควรสนับสนุนด้านการบริหารจัดการน้ำ เช่น ชลประทาน แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ใช้ปัจจัยการผลิตในอัตราและช่วงเวลาที่เหมาะสม จะสร้างความมั่นใจให้กับเกษตรกรผู้ปลูกมังคุด ภาครัฐควรให้ความรู้ความเข้าใจกับเกษตรกรโดย แนะนำว่าไม่ควรปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชชนิดอื่น หรือถ้าต้องการเปลี่ยนชนิดพืชควรเป็นพืชที่มีผลตอบแทนดีกว่าและต้นทุนต่ำ

3) **พื้นที่ปลูกมังคุดในพื้นที่ไม่มีความเหมาะสม (S3 และ N)** และปัจจุบันเกษตรกรยังคงใช้ที่ดินปลูกมังคุดอยู่ ให้การช่วยเหลือเกษตรกรที่ทำกินในพื้นที่นี้ โดยสนับสนุนการปรับโครงสร้างที่ดิน ปรับปรุงบำรุงดิน สนับสนุนแหล่งน้ำ หาแหล่งเงินทุนประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้แนวทางการบริหารจัดการให้แก่เกษตรกร ในกรณีที่มีมังคุดถึงอายุตัดโค่นทิ้ง ทั้งนี้เกษตรกรสามารถเลือกปลูกพืชชนิดใหม่ที่มีความเหมาะสมและให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า หรือใช้พื้นที่ผลิตอาหารเพื่อบริโภคในครัวเรือน หรือเข้าโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning by Agri-Map) เป็นต้น

4) **พื้นที่ที่มีศักยภาพหรือมีความเหมาะสมสำหรับการปลูกมังคุด** แต่ปัจจุบันเกษตรกรไม่ได้ใช้พื้นที่ปลูกมังคุด พื้นที่ที่มีศักยภาพหรือมีความเหมาะสมสำหรับการปลูกมังคุด แต่ปัจจุบันเกษตรกรไม่ได้ใช้พื้นที่ปลูก โดยหันมาปลูกพืชชนิดอื่นทดแทน เช่น ยางพาราและปาล์มน้ำมัน ทั้งนี้หากพืชที่ปลูกเป็นพืชไร่ ในอนาคตสามารถกลับมาปลูกมังคุดได้อีก แต่หากเป็นไม้ผล ไม้ยืนต้น อาจเป็นเรื่องยาก ต้องรอจนพืชเดิมครบอายุตัดโค่น แต่ทั้งนี้ต้องพิจารณาต้นทุนการผลิตร่วมด้วย ภาครัฐควรประชาสัมพันธ์และสร้างมาตรการจูงใจให้เกษตรกรกลับมาปลูกมังคุดในพื้นที่นี้ หรือทำในรูปแบบสวนผสมระหว่างไม้ผลเขตร้อน เช่น เงาะ ทุเรียน ลองกอง เป็นต้น แต่ทั้งนี้ต้องพิจารณาลักษณะทางการตลาดร่วมด้วย

เอกสารอ้างอิง

- กรมการปกครอง. 2556. **ขอบเขตการปกครอง.** (ไฟล์ข้อมูล).
- กรมการปกครอง. 2563. **ข้อมูลสถิติประชากร.** (ไฟล์ข้อมูล).
- กรมชลประทาน. 2564. **พื้นที่ชลประทาน พ.ศ. 2564.** (ไฟล์ข้อมูล).
- กรมพัฒนาที่ดิน. 2562. **การใช้ที่ดินจังหวัดตรัง พ.ศ. 2563.** (ไฟล์ข้อมูล).
- กรมส่งเสริมการเกษตร. 2563. **ข้อมูลทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. 2563.** (ไฟล์ข้อมูล).
- กรมทรัพย์สินทางปัญญา. 2564. **ประกาศกรมทรัพย์สินทางปัญญา เรื่อง การขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พริกไทยตรัง ทะเบียนเลขที่ สช 63100170.** 29 กันยายน 2564.
- กรุงเทพธุรกิจ. 2560. **เกาะสุกร จ.ตรัง แหล่งมะม่วงหิมพานต์ใหญ่สุดของประเทศ.** สืบค้นจาก <https://www.bangkokbiznews.com/news/748706>.
- ประชาชาติธุรกิจ. 2563. **พระราชรัฐตรังหนุนปลูกโกโก้ “ออนอ็อปเน็ตเวิร์ค” ชื้อประกันราคา.** สืบค้นจาก <https://www.prachachat.net/local-economy/news-447781>.
- สปริงกรีนอีเวลูชัน. 2564. **เม็ดเงินมะม่วงหิมพานต์ประโยชน์มากมายที่คาดไม่ถึง.** สืบค้นจาก <https://www.sgethai.com/article/%E0%B9%80%E0%B8%A1%E0%B9%87%E0%B8%94%E0%B8%A1%E0%B8%B0%E0%B8%A1%E0%B9%88%E0%B8%A7%E0%B8%87%E0%B8%AB%E0%B8%B4%E0%B8%A1%E0%B8%9E%E0%B8%B2%E0%B8%99%E0%B8%95%E0%B9%8C-%E0%B8%97%E0%B8%B2%E0%B8%99/>.
- สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม. 2564. **แนวเขตปฏิรูปที่ดิน.** (ไฟล์ข้อมูล).
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. 2564. **ทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชสมุนไพร พ.ศ. 2564.** (ไฟล์ข้อมูล).
- เอ็มอาร์จี ออนไลน์. 2564. **รสหวาน-ฉุนน้อย “สะตอสายพันธุ์ตรัง 1” ยอดจองกิ่งพันธุ์ทะลักนำไปปลูกให้ผลผลิตนอกฤดู.** สืบค้นจาก <https://mgronline.com/south/detail/9640000078840>.

ภาคผนวก

ตารางผนวกที่ 1 ข้อมูลตำบลจำแนกตามรายอำเภอ จังหวัดตรัง

ลำดับ	อำเภอ	ตำบล	ลำดับ	อำเภอ	ตำบล
1	กันตัง	กันตัง	29	ปะเหลียน ต่อ	สุโสะ
2		กันตังใต้	30		แหลมสอม
3		เกาะลิบง	31	เมืองตรัง	ควนปริง
4		คลองชีล้อม	32		โคกหล่อ
5		คลองลู	33		ทับเที่ยง
6		ควนธานี	34		นาตาล่วง
7		โคกยาง	35		นาโต๊ะหมิง
8		นาเกลือ	36		นาท่ามใต้
9		บ่อน้ำร้อน	37		นาท่ามเหนือ
10		บางเป้า	38		นาบินหลา
11		บางสัก	39		นาพละ
12		บางหมาก	40		นาโยงใต้
13		ย่านซื่อ	41		น้ำผุด
14		วังวน	42		บางรัก
15	นาโยง	โคกสะบ้า	43	บ้านควน	
16		ช่อง	44	บ้านโพธิ์	
17		นาข้าวเสีย	45	หนองตรุด	
18		นาโยงเหนือ	46	ย่านตาขาว	เกาะเปี้ยะ
19		นาหมื่นศรี	47		ทุ่งกระบือ
20		ละมอ	48		ทุ่งค่าย
21	ปะเหลียน	เกาะสุกร	49		นาชุมเห็ด
22		ท่าข้าม	50	ในควน	
23		ท่าพญา	51	โพรงจระเข้	
24		ทุ่งยาว	52	ย่านตาขาว	
25		บางด้วน	53	หนองบ่อ	
26		บ้านนา	54	รัษฎา	เขาไพร
27		ปะเหลียน	55		คลองปาง
28		ลิพัง	56		ควนเมา

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ลำดับ	อำเภอ	ตำบล	ลำดับ	อำเภอ	ตำบล
57	รัชฎา (ต่อ)	หนองบัว	74	ห้วยยอด (ต่อ)	นาวง
58		หนองปรือ	75		ในตา
59	วังวิเศษ	เขาวิเศษ	76		บางกุ้ง
60		ท่าสะบ้า	77		บางดี
61		วังมะปราง	78		ปากคม
62		วังมะปรางเหนือ	79		ปากแจ่ม
63		อ่าวตง	80		ลำภูรา
64	สิเกา	กะลาเส	81		วังคีรี
65		เขาไม้แก้ว	82		หนองช้างแล่น
66		นาเมืองเพชร	83		ห้วยนาง
67		บ่อหิน	84		ห้วยยอด
68		ไม้ฝาด	85	หาดสำราญ	เกาะตุลย์ใหญ่
69	ห้วยยอด	เขากอบ	86		เกาะสุกร
70		เขาขาว	87		ตะเสะ
71		เขาปูน	88		บ้าหวี
72		ท่าจั่ว	89		หาดสำราญ
73		ทุ่งต่อ			
			รวม	10	89

ที่มา: กรมการปกครอง, 2556

ชุดดิน	ควนกาหลง	Series Kkl	กลุ่มชุดดินที่ 34
สภาพพื้นที่	ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงลูกคลื่นลอนชัน มีความลาดชัน 2-20 %		
ภูมิสัณฐาน	ลานตะพัก เขิงเขา เนินเขา หรือบริเวณพื้นที่ที่เหลื่อค้ำจากการกัดกร่อน		
วัตถุต้นกำเนิดดิน	การผุพังสลายตัวอยู่กับที่ และ/หรือ เคลื่อนย้ายมาเป็นระยะทางไมไกลนักของ หินแกรนิต		
การระบายน้ำ	ดี		
การซึมผ่านได้ของน้ำ	ปานกลางถึงเร็ว การไหลบ่าของน้ำบนผิวดิน ปานกลาง		
ลักษณะสมบัติของดิน	ดินร่วนละเอียดลึกมาก ดินบนมีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย มีสีน้ำตาล ปฏิกริยาดิน เป็นกรดจัดถึงเป็นกรดปานกลาง (pH 5.0-6.0) ดินล่างมีเนื้อดินเป็นดินร่วนเหนียวปน ทรายขนาดปานกลางหรือหยาบ มีสีน้ำตาล และระหว่างความลึก 50-100 เซนติเมตร มีเนื้อดินเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายหยาบถึงหยาบมาก มีสีน้ำตาล สีน้ำตาลปนเหลือง หรือสีเหลืองปนน้ำตาลปะปนกับสีแดงปนเหลือง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึง เป็นกรดจัด (pH 4.5-5.5) ชั้นดินล่างภายในความลึก 150 เซนติเมตร เนื้อดินหยาบ เพิ่มขึ้น (ชั้นของหินแกรนิตผุ)		
ข้อจำกัด	ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ เนื้อดินเป็นดินปนทราย และสภาพพื้นที่ที่มีความลาดชัน หนาดินง่ายต่อการถูกชะล้างพังทลาย และขาดแคลนน้ำ		
ข้อเสนอแนะ	เหมาะสมดีสำหรับการปลูกพืชไร่ ไม้ยืนต้นและไม้ผล มีข้อจำกัดเล็กน้อยที่มีความ อุดมสมบูรณ์ต่ำ ควรมีการปรับปรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสดหรือปรับปรุงหลุมปลูกด้วย ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีและปุ๋ยอินทรีย์น้ำ พด.2 มีระบบอนุรักษ์ดิน และน้ำ เช่น ปลูกพืชคลุมดิน ทำแนวรั้วหญ้าแฝกหรือทำฐานหญ้าแฝกเฉพาะต้น พัฒนาแหล่งน้ำและระบบการให้น้ำในแปลงปลูก ไร่ใช้ในช่วงที่พืชขาดน้ำ		

สมบัติทางเคมี	ความลึก	อินทรีย์	ความจุ	ความอิม	ฟอสฟอรัส	โพแทสเซียม	ความอุดม
	(เซนติเมตร)	วัตถุ	แลกเปลี่ยน	ตัวเบส	ที่เป็น	ที่เป็น	สมบูรณ์
	0-25	ปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ
	25-50	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ
	50-100	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ

ภาพที่ 1 หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินควนกาหลง

ชุดดิน	ลำภูรา	Series LL	กลุ่มชุดดินที่ 26
สภาพพื้นที่	ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาด มีความลาดชัน 1-12 %		
ภูมิสัณฐาน	ตะพักลำน้ำ		
วัตถุต้นกำเนิดดิน	ตะกอนน้ำพา		
การระบายน้ำ	ดี		
การซึมผ่านได้ของน้ำ	ปานกลางถึงช้า		
ลักษณะสมบัติของดิน	การไหลบ่าของน้ำบนผิวดิน ปานกลางถึงเร็ว ดินเหนียวลึกลับมาก ดินบนมีเนื้อดินเป็นดินร่วน ดินร่วนปนดินเหนียว หรือดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง มีสีน้ำตาล น้ำตาลปนเหลือง ปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดปานกลาง (pH 5.0-6.0) ดินล่างมีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ดินเหนียว หรือดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง สีน้ำตาล เหลือง อาจพบจุดประสีต่าง ๆ ทั้งน้ำตาลเข้ม น้ำตาลปนเหลือง หรือแดง และภายในความลึก 150 เซนติเมตร จะพบชั้นศิลาแลงอ่อน (plinthite) ปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดจัด (pH 4.5-5.5)		

ข้อจำกัด

ข้อเสนอแนะ

เหมาะสมสำหรับปลูกไม้ยืนต้น พืชไร่ ยางพารา ปาล์ม น้ำมัน และไม้ผล พื้นที่ส่วนใหญ่มีการประโชชน์ที่ดินติดต่อกันมาเป็นเวลา ควรมีการปรับปรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสดหรือปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีและปุ๋ยอินทรีย์น้ำ พด.2 ปลูกพืชคลุมดิน ทำแนวรั้วหญ้าแฝกหรือทำฐานหญ้าแฝกเฉพาะต้น พัฒนาแหล่งน้ำไว้ใช้ในช่วงที่พืชขาดน้ำ

สมบัติทางเคมี	ความลึก (เซนติเมตร)	อินทรีย์ วัตถุ	ความจุ แลกเปลี่ยน แคตไอออน	ความอิม ตัวเบส	ฟอสฟอรัส ที่เป็น ประโยชน์	โพแทสเซียม ที่เป็น ประโยชน์	ความอุดม สมบูรณ์ ของดิน
	0-25	สูง	ปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ	สูง	ปานกลาง
	25-50	ปาน กลาง	ปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ	สูง	ปานกลาง
	50-100	ปาน กลาง	ปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ	สูง	ปานกลาง

ภาพที่ 2 หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินลำภูรา

ชุดดิน	นาท่าม	Series Ntm	กลุ่มชุดดินที่ 34
สภาพพื้นที่	ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงลูกคลื่นลอนลาด มีความลาดชัน 2-12 %		
ภูมิสัณฐาน	ตะพักลำน้ำ		
วัตถุต้นกำเนิดดิน	ตะกอนน้ำพา		
การระบายน้ำ	ดี		
การซึมผ่านได้ของน้ำ	ปานกลางถึงเร็ว	การไหลบ่าของน้ำบนผิวดิน เร็ว	
ลักษณะสมบัติของดิน	เป็นดินลิกปานกลางถึงชั้นลูกรังหนาแน่น ดินบนมีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายมีสีน้ำตาล ปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดจัด (pH 5.0-5.5) ดินล่างตอนบนมีเนื้อดินเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย สีน้ำตาล มีจุดประสีต่าง ๆ ดินล่างในช่วงความลึก 60-100 เซนติเมตร มีเนื้อดินเป็นดินเหนียวปนลูกรังหรือก้อนกรวดมาก สีน้ำตาล มีจุดประสีต่าง ๆ และดินล่างสุดเป็นดินเหนียวหรือดินร่วนปนดินเหนียว พบศิลาแลงอ่อน (plinthite) มากกว่า 50 % โดยปริมาตรหรือต่อเนื่องกัน ภายในช่วงความลึก 150 เซนติเมตร ปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดมาก (pH 4.5-5.0)		
ข้อจำกัด	ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำและเป็นดินลิกปานกลาง		
ข้อเสนอแนะ	ควรมีการใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์ และในพื้นที่ที่มีความลาดชัน ควรมีวัสดุปกคลุมดิน เช่น ปลูกพืชคลุมดิน ทำคันดินหรือปลูกพืชขวางความลาดเท เพื่อลดอัตราการสูญเสียน้ำดิน		

ภาพที่ 3 หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินนาท่าม

ชุดดิน	ระแงะ	Series Ra	กลุ่มชุดดินที่ 14
สภาพพื้นที่	เป็นที่ลุ่มต่ำหรือพื้นที่พรุ มีความลาดชัน 0-1 %		
ภูมิสัณฐาน	ที่ราบชายฝั่งทะเล		
วัตถุต้นกำเนิดดิน	ตะกอนน้ำผสมกับตะกอนทะเล พัฒนาในสภาพน้ำกร่อย		
การระบายน้ำ	เลวมาก		
การซึมผ่านได้ของน้ำ	ต่ำ	การไหลบ่าของน้ำบนผิวดิน ต่ำ	
ลักษณะสมบัติของดิน	เป็นดินลึก ดินบนเป็นดินร่วน มีสีดำหรือเทาที่มีอินทรีย์วัตถุมาก ดินล่างเป็นดินเหนียวหรือดินเหนียวปนทรายแป้ง สีน้ำตาลปนเทา มีจุดประสีเหลืองและถดลงไปถึงความลึก 50-100 เซนติเมตร มีลักษณะเป็นดินเลนสีเทาปนน้ำเงินที่มีสารประกอบกำมะถัน (pyrite: FeS_2) มาก เป็นดินเปรี้ยวจัดที่กำลังมีการตกตะกอนเกิดขึ้น (actual acid sulfate soil) ไม่พบจุดประสีเหลืองฟางข้าว (jarosite mottles) ดินนี้จะเพิ่มกรดเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วถ้ามีการทำให้ดินแห้งเป็นระยะเวลาสั้น		
ข้อจำกัด	ดินเป็นกรดจัดมาก ธาตุอะลูมิเนียม เหล็กและแมงกานีสถูกละลายออกมา มากจนเป็นพิษต่อพืช ธาตุฟอสฟอรัสถูกตรึงพืชดูดไปใช้ไม่ได้ ดินมีโครงสร้างแน่นทึบและมีน้ำแช่ขัง		
ข้อเสนอแนะ	ต้องมีการควบคุมน้ำเพื่อป้องกันการเกิดกรดของดิน มีการจัดการที่เหมาะสมเพื่อลดความเป็นพิษของสารบางอย่าง เช่น เหล็กและซัลเฟอร์ ตลอดจนการใช้ปูนและปุ๋ย ถ้ามีแหล่งน้ำพอและสามารถป้องกันน้ำท่วมได้ อาจยกร่องเพื่อปลูกพืชล้มลุกและผลไม้บางชนิด		

สมบัติทางเคมี	ความลึก (เซนติเมตร)	อินทรีย์ วัตถุ	ความจุ แลกเปลี่ยน แคตไอออน	ความอิ่มตัว เบส	ฟอสฟอรัส ที่เป็น ประโยชน์	โพแทสเซียม ที่เป็น ประโยชน์	ความอุดม สมบูรณ์ ของดิน
	0-25	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ
	25-50	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง
	50-100	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ

ภาพที่ 4 หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินระแงะ

ชุดดิน	ย่านตาขาว	Series Yk	กลุ่มชุดดินที่ 25
สภาพพื้นที่	ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีความลาดชัน 1-5 %		
ภูมิสัณฐาน	ตะพักลำน้ำ		
วัตถุต้นกำเนิดดิน	ตะกอนน้ำพา		
การระบายน้ำ	ดีปานกลางถึงค่อนข้างเลว		
การซึมผ่านได้ของน้ำ	ปานกลาง	การไหลบ่าของน้ำบนผิวดิน	ปานกลางถึงช้า
ลักษณะสมบัติของดิน	เป็นดินตื้น ดินบนมีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย มีสีเข้มของน้ำตาลปนเทา หรือน้ำตาลและดินล่างมีเนื้อดินเป็นดินร่วนเหนียวปนกรวด สีเทา ภายในความลึก 50 เซนติเมตร จากผิวดิน พบจุดประสีเหลือง น้ำตาลและแดงตลอดชั้นดิน และพบศิลาแลงอ่อน (plinthite) ภายในความลึก 75 เซนติเมตร ในปริมาณที่มากกว่า 50 % โดยปริมาตร หรือพบต่อเนื่องกัน ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดจัด (pH 4.5-5.5) ตลอดหน้าตัดดิน		
ข้อจำกัดการ	ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ และเป็นดินตื้น		
ข้อเสนอแนะ	การทำสวนยางพาราหรือสวนปาล์มนั้น จำเป็นต้องมีการขุดร่องระบายน้ำ เพื่อช่วยให้ดินมีการระบายน้ำดีขึ้นและใช้ปุ๋ยเคมี เพื่อเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน หากใช้ทำนาต้องจัดหาแหล่งน้ำสำรองไว้ใช้		

สมบัติทางเคมี	ความลึก (เซนติเมตร)	อินทรีย์ วัตถุ	ความจุ แลกเปลี่ยน แคตไอออน	ความอิม ตัวเบส	ฟอสฟอรัส ที่เป็น ประโยชน์	โพแทสเซียม ที่เป็น ประโยชน์	ความอุดม สมบูรณ์ ของดิน
	0-25	ปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ
	25-50	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	ต่ำ
	50-100	ต่ำ	ปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ

ภาพที่ 5 หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินย่านตาขาว

ตารางผนวกที่ 2 พื้นที่ชลประทานจำแนกรายอำเภอ ตำบล จังหวัดตรัง

อำเภอ	พื้นที่ (ไร่)	ตำบล	พื้นที่ (ไร่)
ห้วยยอด	40,814	เขากอบ	8,951
		เขาขาว	5,816
		เขาปูน	3,814
		ท่าจิว	6,317
		ทุ่งต่อ	313
		หนองช้างแล่น	14,980
		ห้วยนาง	589
		ห้วยยอด	34
		เมืองตรัง	32,349
โคกหล่อ	1,854		
ทับเที่ยง	511		
นาท่ามใต้	11,088		
นาท่ามเหนือ	3,560		
นาบีนทลา	1,631		
นาพละ	464		
นาโยงใต้	3,335		
บ้านควน	4,086		
บ้านโพธิ์	3,033		
นาโยง	21,392		
		นาข้าวเสียด	8,335
		นาโยงเหนือ	6,248
		นาหมื่นศรี	5,274
		ละมอ	1,465
ปะเหลียน	17,785	ทุ่งยาว	5,869
		ปะเหลียน	4,752
		แหลมสอม	7,164
สิเกา	16,054	กะลาเส	8,323
		เขาไม้แก้ว	7,731
รวม	128,394		128,394

ที่มา: กรมชลประทาน, 2564

ตารางผนวกที่ 3 ระดับน้ำเก็บกักของอ่างเก็บน้ำ จังหวัดตรัง

หน่วย: ล้าน ลบ.ม

ลำดับที่	อ่างเก็บน้ำ	ประเภท อ่าง	อำเภอ	ตำบล	ระดับน้ำต่ำสุด	ระดับ เก็บกัก
1	อ่างเก็บน้ำบ้านพรุเตย	กลาง	สิเกา	กะลาเส	0.40	18.50
2	อ่างเก็บน้ำคลองท่าจิว	กลาง	ห้วยยอด	ท่าจิว	0.48	1.12
รวม					0.88	19.62

ที่มา: กรมชลประทาน, 2564

ตารางผนวกที่ 4 พื้นที่เขตปฏิรูปที่ดินจำแนกรายอำเภอ ตำบล จังหวัดตรัง

อำเภอ/ตำบล	เนื้อที่ (ไร่)	อำเภอ/ตำบล	เนื้อที่ (ไร่)
วังวิเศษ	184,066	ห้วยยอด (ต่อ)	
เขาวิเศษ	25,225	บางกุ้ง	8,308
ท่าสะบ้า	9,640	บางดี	39,483
วังมะปราง	27,843	ปากคม	803
วังมะปรางเหนือ	31,928	ปากแจ่ม	9,593
อ่าวตง	89,430	ลำภูรา	393
สิเกา	104,706	วังคีรี	13,876
กะลาเส	25,847	หนองข้างแล่น	2,584
เขาไม้แก้ว	7,822	ห้วยนาง	164
นาเมืองเพชร	18,546	ห้วยยอด	381
บ่อหิน	20,991	เมืองตรัง	53,681
ไม้ฝาด	31,500	นาตาล่วง	534
ห้วยยอด	88,305	นาโต๊ะหมิง	5,395
เขากอบ	3,121	นาท่ามใต้	159
เขาปูน	2,951	นาท่ามเหนือ	20,329
ท่าจิว	564	น้ำมุด	14,858
ทุ่งต้อ	1,275	บางรัก	127
นาวง	1,640	บ้านโพธิ์	2,558
ในเตา	3,169	หนองตรุด	9,721

ตารางผนวกที่ 4 (ต่อ)

อำเภอ/ตำบล	เนื้อที่ (ไร่)
ปะเหลียน	51,061
เกาะสุกร	644
ทุ่งยาว	3,600
บ้านนา	9,210
ปะเหลียน	21,763
ลิพัง	12,882
สุโสะ	1,901
แหลมสอม	1,061
กันตัง	43,467
คลองลู	3,070
โคกยาง	12,253
ปอน้ำร้อน	6,687
บางสัก	21,159
ย่านซื่อ	298
รัชฎา	43,400
เขาไพร	8,439
คลองปาง	3,645
ควนเมา	6,965
หนองบัว	4,393
หนองปรือ	19,958

อำเภอ/ตำบล	เนื้อที่ (ไร่)
ย่านตาขาว	26,114
เกาะเปียง	429
ทุ่งกระปือ	2,059
ทุ่งค่าย	3,669
ในควน	10,112
โพรงจระเข้	9,212
หนองบ่อ	633
นาโยง	10,868
โคกสะบ้า	1,503
ช่อง	1,511
นาหมื่นศรี	852
ละมอ	7,002
หาดสำราญ	4,369
บ้าหวี	4,109
หาดสำราญ	260
รวม	610,037

ที่มา: สำนักงานการปฏิรูปเกษตรกรรม, 2564

ตารางผนวกที่ 5 กิจกรรมการเกษตรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกร จังหวัดตรัง

ลำดับ	กิจกรรมการเกษตร	เกษตรกร (ราย)	เนื้อที่ (ไร่)
1	ยางพารา	60,825	809,728
2	ปาล์มน้ำมัน	23,567	285,134
3	ข้าวนาปี	2,351	13,343
4	มะพร้าว	1,436	3,647
5	ทุเรียน	1,445	3,616
6	ไม้ผลอื่น ๆ	1,366	3,037
7	จาก	273	1,854
8	ลองกอง	1,168	1,729
9	มังคุด	836	1,562
10	ไม้ยืนต้นอื่น ๆ	347	1,111
11	เงาะ	452	604
12	ผักอื่น ๆ	620	503
13	สะตอ	266	429
14	ฝรั่ง	135	411
15	หมาก	240	404
16	กล้วยน้ำว้า	351	399
17	หญ้าเลี้ยงสัตว์	164	367
18	มะนาว	327	354
19	มะละกอ	150	295
20	กาแฟ	81	295
21	ไผ่	125	285
22	อื่น ๆ	2,668	3,434

หมายเหตุ: ข้อมูลทะเบียนเกษตรกรปี 2563

ที่มา: กรมส่งเสริมการเกษตร, 2563

ตารางผนวกที่ 6 ทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชสมุนไพร จังหวัดตรัง

ลำดับ	ชนิด	เกษตรกร (ราย)	เนื้อที่ (ไร่)	อำเภอ
1	กฤษณา	2	16	กันตัง ปะเหลียน
2	ขมิ้นชัน	3	5	นาโยง ปะเหลียน ห้วยยอด
3	ขมิ้นอ้อย	1	5	ห้วยยอด
4	ดีปลี	1	6	วังวิเศษ
5	ตะไคร้หอม	3	5	วังวิเศษ ห้วยยอด
6	พริกไทย	120	775	กันตัง นาโยง ปะเหลียน เมืองตรัง ย่านตาขาว รัชฎา วังวิเศษ สีเกา ห้วยยอด หาดสำราญ
7	พลู	1	1	เมืองตรัง
8	ไพล	1	5	รัชฎา
9	ยอบ้าน	1	10	เมืองตรัง
10	ว่านทางจระเข้	1	1	กันตัง
11	ส้มแขก	1	6	ย่านตาขาว
12	สมุนไพรอื่น ๆ	6	26	กันตัง ปะเหลียน เมืองตรัง ย่านตาขาว
13	อัญชัน	1	2	ห้วยยอด
รวม		142	863	

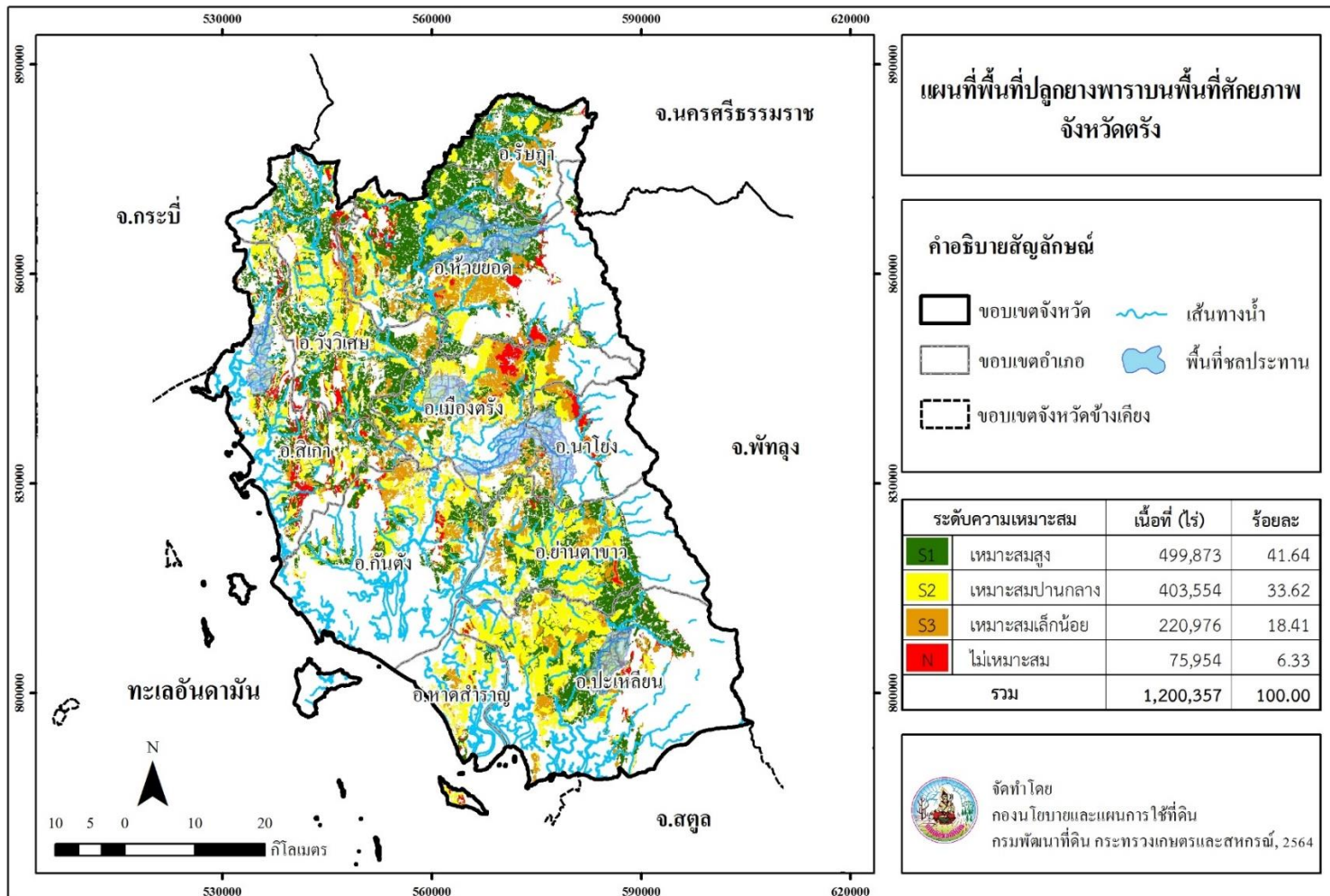
หมายเหตุ: ข้อมูล ณ วันที่ 16 สิงหาคม 2564

ที่มา: สำนักเศรษฐกิจการเกษตร, 2564

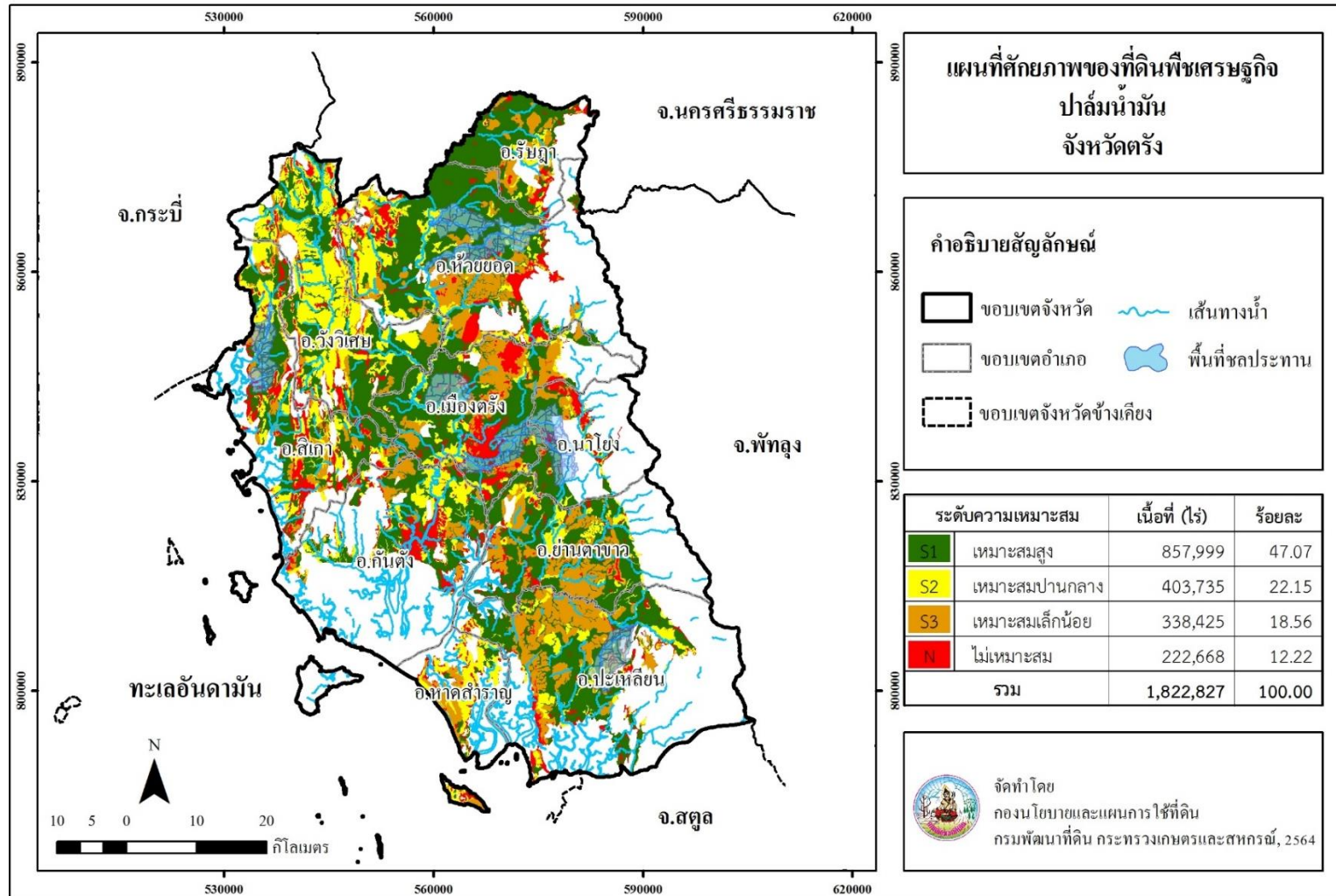
ตารางภาคผนวกที่ 7 โรงงานและแหล่งรับซื้อสินค้าเกษตร จังหวัดตรัง

โรงงานอุตสาหกรรม แหล่งรับซื้อ และสหกรณ์การเกษตร	จำนวน (แห่ง)	โรงงานด้านเกษตร	จำนวน (แห่ง)
โรงงานแปรรูปไม้ยางพารา	41	โรงงานด้านการเกษตรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง	71
โรงงานแปรรูปผลผลิตจาก ยางพารา	3		
สหกรณ์การเกษตร	1		
โรงงานผลิตน้ำมันปาล์ม	1		
โรงงานผลิตยางแผ่น	1		
โรงงานผลิตอาหารสัตว์	1		
ลานตากและแหล่งรับซื้อทาง การเกษตร	1		
รวม	49	รวม	71

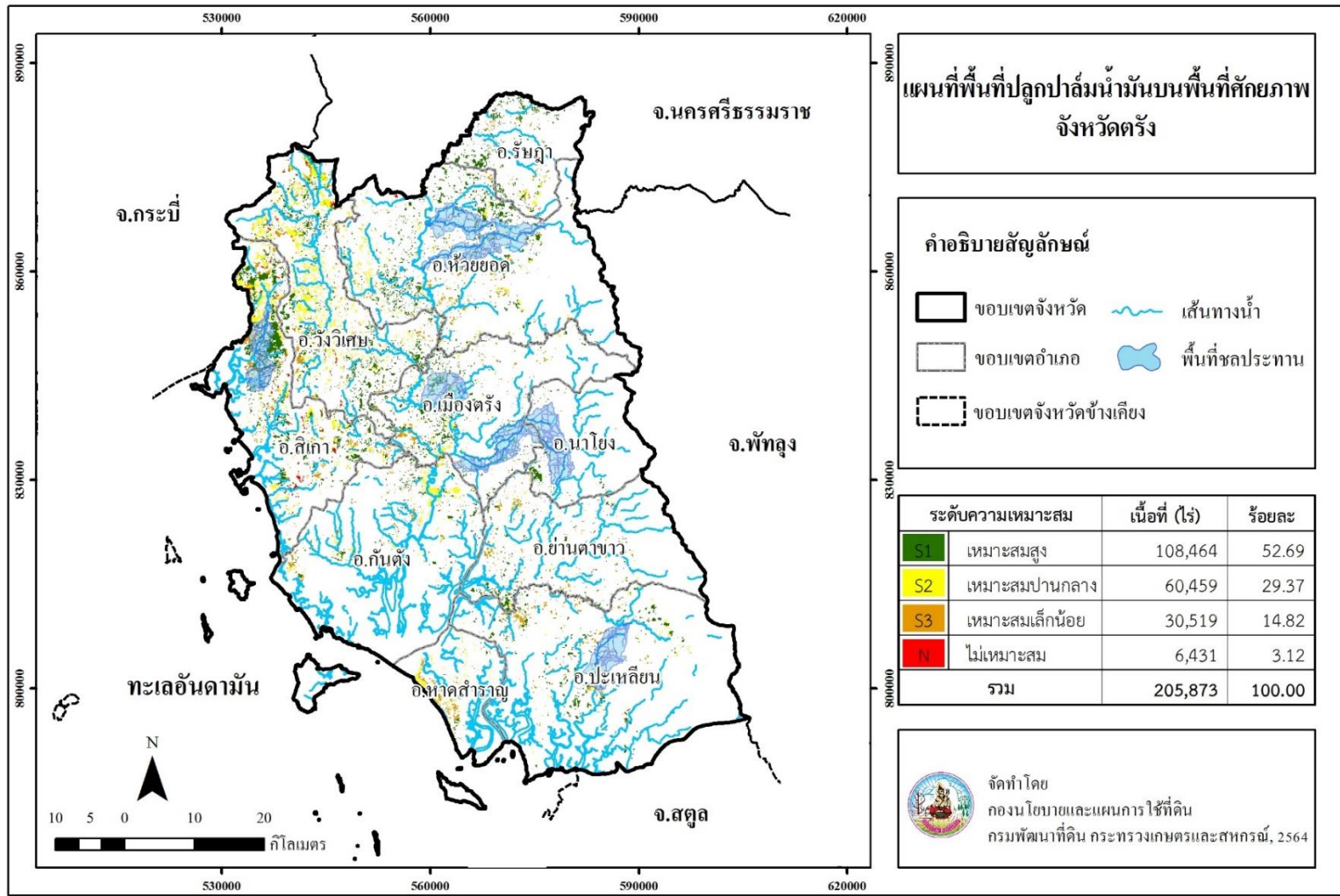
ที่มา: <https://agri-map-online.moac.go.th/>, 2564

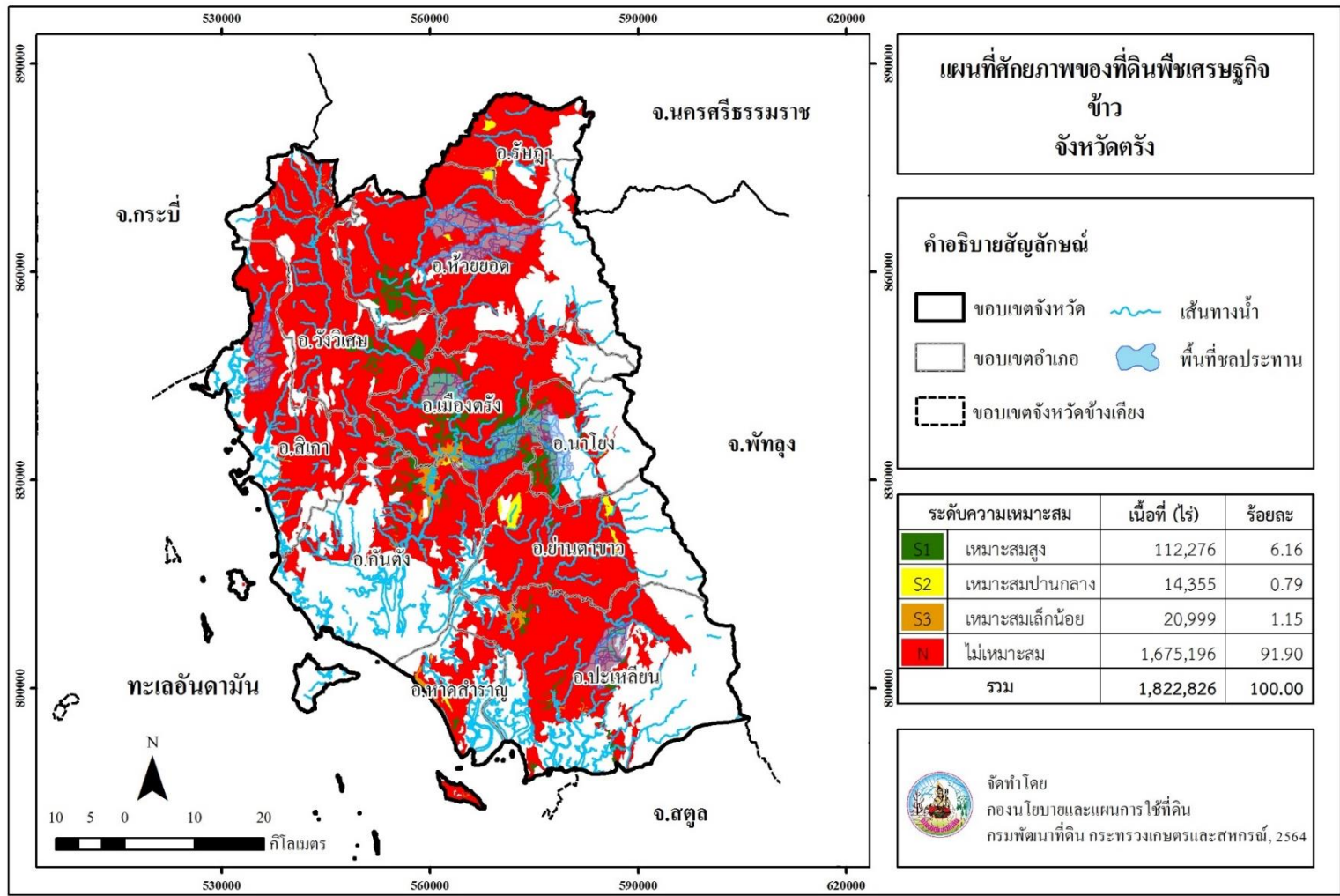
ภาพที่ 7 พื้นที่ปลูกยางพาราบนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดตรัง

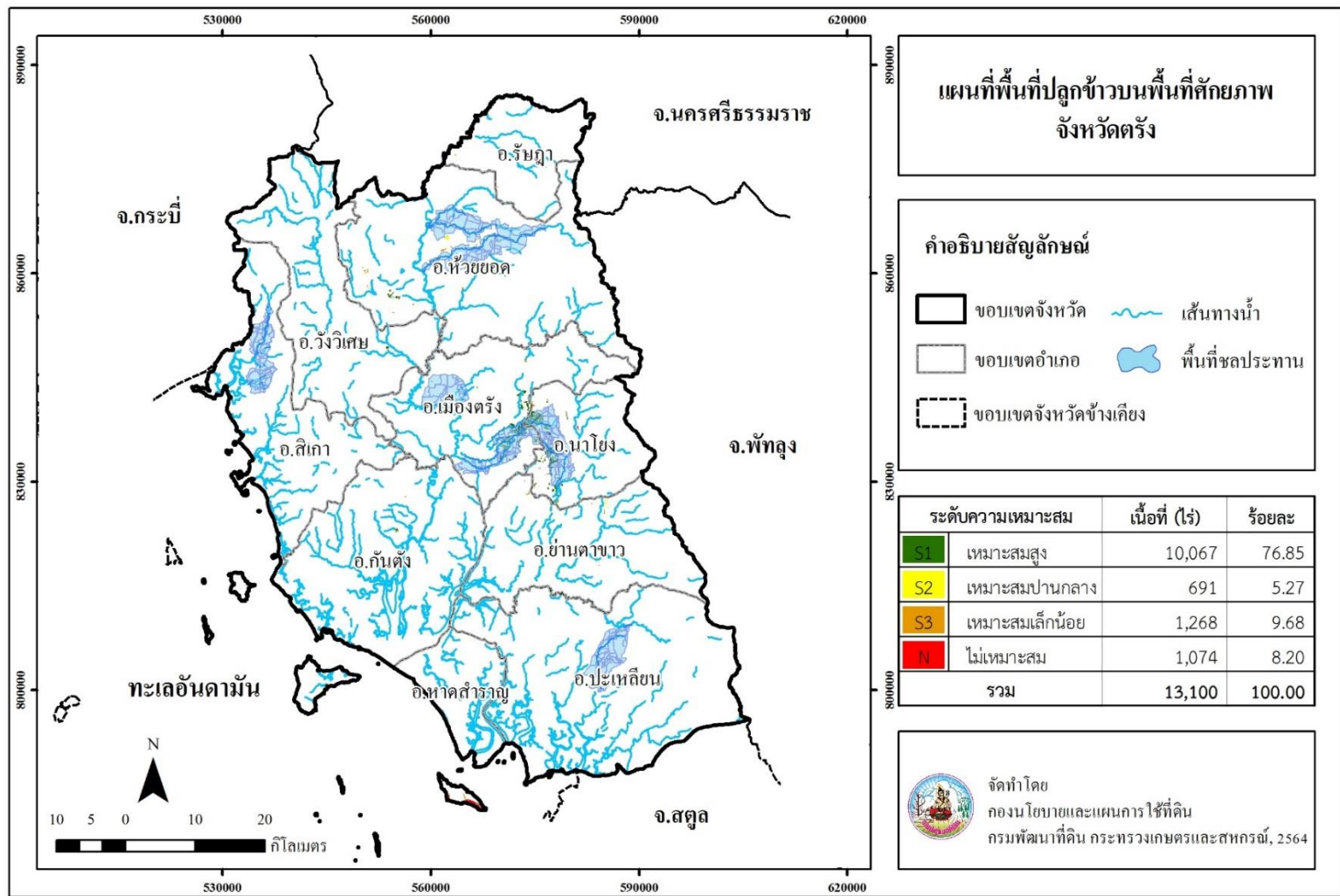
ภาพที่ 8 ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจปาล์มน้ำมัน จังหวัดตรัง

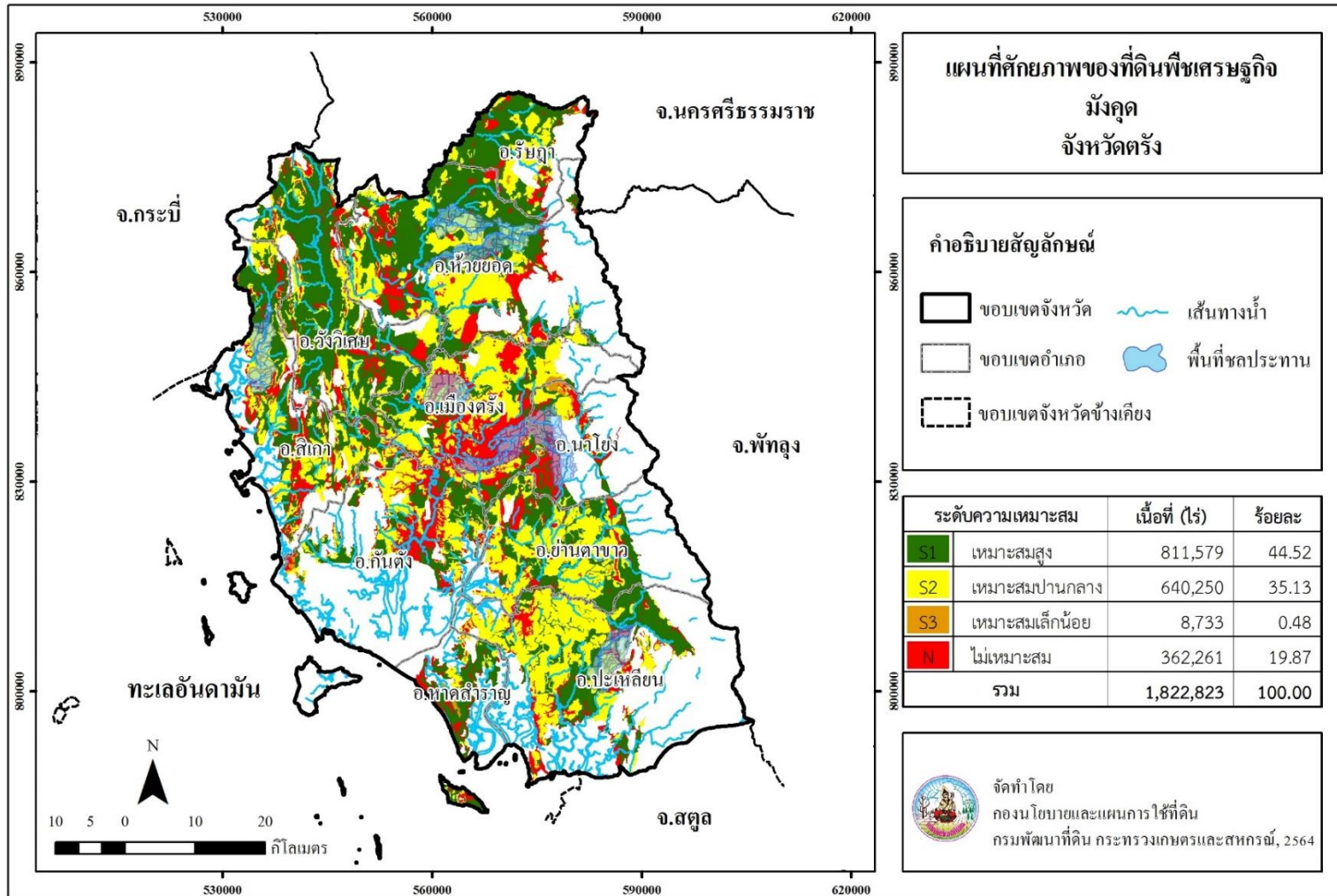
ภาพที่ 9 พื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันบนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดตรัง

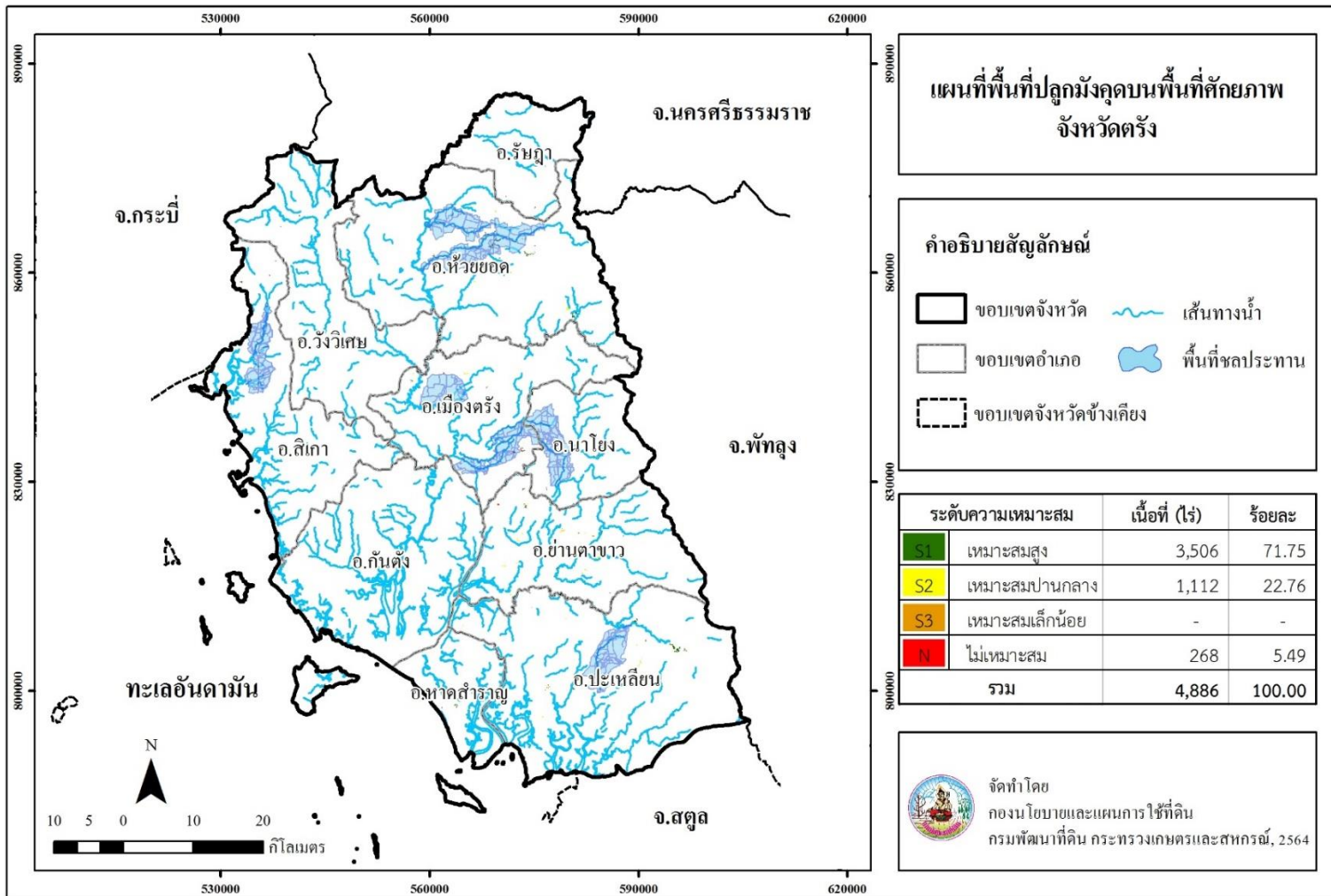
ภาพที่ 10 ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจข้าว จังหวัดตรัง

ภาพที่ 11 พื้นที่ปลูกข้าวบนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดตรัง

ภาพที่ 12 ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจมังคุด จังหวัดตรัง

ภาพที่ 13 พื้นที่ปลูกมังคุดบนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดฉะเชิงเทรา

Land Development Department
2003/61 Phahonyothin Road.
Lard Yao, Chatuchuk, Bangkok 10900
Call Center : 1760
www.idd.go.th

DOWNLOAD